

Braşovai Lapok

Aró 5 (e)

Szerda
1931 * november 25

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

271. szám
XXXVII. évfolyam

Aró 5 (e)

Jönnék!

VERES ERNŐ
és **G. IETL THEIMER**
a „Viktória és a huszár”
közkedvelt főszerelői

A huszárszerelm
legjobb énekes, táncos fúmoperette
(IN WIEN HAB ICH EINMAL EIN
MADEL GELIBT)

a **MODERN**
MOZGÓ-ban

VARATLAN KIRALYI AUDIENCIÁK

Károly király Szinájából véglegesen beköltözött a fő- városba

Prezan tábornokot másodszor is
kihallgatásra kérte a király

Bukarest, november 23.
Csak a vasárnap reggeli órákban terjedt el az az indokoltan nagy feltűnést keltő hír, hogy az uralkodó szombaton délután váratlanul kihallgatásra rendelte magához Jorga miniszterelnököt, Argetoianu pénzügyminisztert és Prezan marsallt. A három politikus szombaton az esti órákban jelentkezett Szinájában az uralkodó előtt. A kihallgatás, vagy inkább tanácskozás sokáig tartott.
Majdnem éjfél volt már, amikor Prezan és Argetoianu újra a szinajai pályaudvarra hajtottak, ahonnan aztán egy mozdonyból és egy kéznél levő harmadosztályú kocsiból álló különvonat vitté őket vissza Bukarestbe.
Jorga miniszterelnök még Szinájában maradt és csak vasárnap tért vissza a fővárosba.
Hétfőn délelőtt aztán ilhály nagypajdával együtt az uralkodó is hazatért és a kiadott jelentések szerint most már végleg Bukarestben is marad.

A fővárosi lapok rendkívül ólénken kommentáltak a váratlan királyi audienciák ügyét. A feltűnése különösen az ad okot, hogy Prezan marsall is a királynál volt. A Lupta szerint az uralkodó Prezan olyan

kérdésekben hallgatta meg, amelyek nincsenek összefüggésben a belpolitikai helyzettel. De akkor miért kérte magához Prezan kíséretében Jorgát és Argetoianut is, hiszen Argetoianu csak a megelőző napon, pénteken volt hosszabb kihallgatáson? A merészebb fantáziájú lapok természetesen már kormányválságot emlegetnek és alátámasztja híreszteléseiket az is, hogy
keddre a király újra kihallgatásra kérte Prezan marsallt és — Ducát, a liberális párt elnökét.
A szombati éjszakai kihallgatások egyébként külföldön is nagy feltűnést keltettek. A Pester Lloyd olyan kombinációkat fűzött hozzájuk, hogy a félhivatalos bukaresti sajtó jelentése szerint — a cáfoló nyilatkozatok kiadása szükségesnek mutatkozik.

AUBOIN visszaérkezett Párisból

Bukarest, november 23.

Auboin, a francia pénzügyi szakértő hétfőn délután visszaérkezett Bukarestbe. Auboin Párisban volt ahol a bukaresti sajtó véleménye szerint a mezőgazdasági adósságok konvertálását célzó törvényjavaslatot kapcsolatban tett felvilágosító jelentéseket.

Argetoianu a külföldi laptudósítók előtt exponált tartott

A kormány ragaszkodik úgy a magánalkalmazottak áldozati taxáihoz, mint a parasztladók konvertálási tervéhez

Bukarest, november 23.
Vasárnap délelőtt 11 órakor Argetoianu pénzügyminiszter a belügyminiszteriumban kihallgatáson fogadta a külföldi sajtó bukaresti tudósítóit, akik előtt rendkívül érdekes exponé tartott. A pénzügyminiszter a költségvetést és a költségvetéssel kapcsolatos pénzügyi törvényjavaslatok indokait tárta fel a külföldi sajtó képviselői előtt.

A 25 milliárdos költségvetéssel kapcsolatban kijelentette, hogy a rendkívüli idők rendkívüli intézkedéseket kívánnak meg. Az állam bevételei havonta 2 milliárd 200—300 millióra tehetők. Ilyen körülmények között a kiadásokat sem lehetett magasabbra méretezni. Minden vonalon takarékoskodni kellett s még így sem tudhatja, nem is garantálhatja, hogy az annyira szükséges költségvetési egyensúly meglesz-e. Az államháztartás deficitjének a veszedelme még nincs elhárítva, mert a mai körülmények között nem garantálhatja azt, hogy az eddigi bevételek a jövő évben is meglesznek. Viszont az is igaz, hogy a kiadási tételeket az állam szervezeteinek veszedelmes megbontása nélkül már lejjebb nem csökkenthetné. Minden miniszteriumnak áldoznia kellett a munkaügyi és a közegészségügyi tárca kivételével. Ennél a két tárcánál éppen a mai idők követelik meg a fokozottabb áldozatosságot. A költségvetési tervet az ezévi költségvetéssel szemben 7 milliárdos megtakarítást hoz.

Az állam régi tartozásait, érve alattuk a belföldi kötelezettségeket, mint például a nyugdíjhátrálékokat és a magánvállalatok követeléseit, nem lehetett a rendes költségvetés keretén belül elhelyezni. Ezeknek a rendezésére külön, úgynevezett „rendkívüli költségvetést” állítottak össze, melynek a lebonyolítását az amortizációs pénztárra bízták. Ez a második költségvetés tulajdonképpen likvidációs számla, amelynek a rendezésére az állam mindent elkövet. Ő, Argetoianu reméli, hogy a költségvetés súlyos problémájának ez a legszerencsésebb megoldása a külföld helyeslésével is találkozhat.

A magánalkalmazottak terhére kilátásba helyezett áldozati taxa ügyével is foglalkozott Argetoianu. Véleménye szerint ez a törvényjavaslat minden körülmények között mellányos és igazságos akkor, amikor az állami tisztviselők az elmúlt két év alatt már fizették ezt az áldozati hozzájárulást, a most nekik marandó fizetésleszállításokkal együtt pedig az állami tisztviselők áldozati adója 26 százalékos lesz.

A magántisztviselők átlag most is csak 10 százalékos csökkentést lesznek kénytelenek elszenvedni, tehát helyzetük még mindig jobb lesz, mint az állami tisztviselők. Számítása szerint a magántisztviselőknek évente 7 milliárd lej fizetnek ki, ezen az uton tehát az állam, 10 százalékos számításra, 700 millió bevételre tehet szert. Ha nem lesz egészében szükség erre a 700 millióra, kész leszállítani a kilátásba helyezett 10 százalékos rendkívüli adót is.

Elismeri, hogy a magántisztviselők sok tekintetben kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint az állami tisztviselők. Aláírunk nem tekinthető véglegesnek és nincs nyugdíjjogosultságuk sem. Igéri azonban azt, hogy állami támogatással megszervezi a magántisztviselők nyugdíjpenztárát is.

— Sokan forradalminak tekintik azt a törvényjavaslatot, — folytatta Argetoianu — amit a mezőgazdasági adósságok konvertálása érdekében dolgoztunk ki. Ez a beállítás teljesen elhibázott. A konvertálásról szóló törvényjavaslatunk tulajdonképpen a társadalmi béke és a megértés törvénye lesz. Célja az, hogy összhangba hozzuk a tulajdonképpeni helyzetet a jogszabályi helyzettel.

Ilyen bevezetés után fejtette ki, hogy a konvertálási törvény elkerülhetetlen Romániában.
A kormánynak nem szabad struccpolitikát folytatni. Észre kell vennie, hogy a romániai paraszt pszichózisnak lett az áldozata. Ezelőtt 10—15 évvel a „földpszichózis” uralkodott. A népnek földet kellett adni, mert különben erőszakkal vette volna el. Most az „adósság-pszichózis” vett erőt a lelkeken. A bajon segíteni kell, ha el akarjuk kerülni a még nagyobb bajt. A parasztok között már is teljes az anarchia. Senki sem akar fizetni. Nem fizetnek kamatot és nem fizetnek tőkét.

Igaz, ott volna a második módszer, a végrehajtások módszere, ezt azonban a mai körülmények között már nem lehet hajszolni. A nép sok helyen a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedett, néhol pedig erőszakkal is ellenáll a végrehajtásoknak. Tovább feszíteni a húr már nem lehet, mert a népnek igaza van.

— Meg akarjuk könnyíteni a mezőgazdasági adósságok konvertálását, izzal, hogy leszállítjuk a kamatot és a kölcsönöket hosszulejáratuakká változtatjuk át.

A törvényjavaslat tulajdonképpen a követeléseket akarja konszolidálni. Biztosítani akarja azt, hogy a hitelezők valóban hozzájuthassanak kihelyezéseikhez.

— Nem vagyok bolsevik, se forradalmár. Konzervatív vagyok. Védem a hitelezőket, de úgy, hogy a paraszt is megvárthassa a földjét. Ezt a két célkitűzést csak együtt lehet megoldani. Ha árvereztetni kezdünk, csak azt érjük el, hogy néhány korszmáros és uszoros vásárolja össze a földeket, ami megsemmisítené a földreform eredményeit és forradalomra adna okot.

A továbbiak során a nevezetesebb, részben elkészült, részben előkészítés alatt álló pénzügyi javaslatokat ismertette a pénzügyminiszter. Különösen hangsúlyozta azt a javaslatot, amely szerint a nagyipari vállalatok állami garancia melletti költségeket bocsáthatnak ki, összesen másfél milliárd lej értékben. Természetesen csak azok a nagyvállalatok, amelyeknek az alaptőkéje legalább 400 millió lej. Kivételt azok a vállalatok képeznek, amelyek nemzetvédelmi célokat szolgálnak. Ezeknél a 200 millió alaptőke már elég.

A kötvénnyel 8.5 százalékos kamatoznak és sorsolással lesznek egybekötve. Ő reméli, hogy ez a megoldás pénzforgalmat eredményez s a közönség szívesen fogadja.

Befejező szavaiban azt hangsúlyozta Argetoianu, hogy az ő legjobb tudása és elképzelése szerint más megoldások nem kínálkoztak arra, hogy Romániai biztonság kivezessék a gazdasági krízisből. Ő ezek mellett a törvények mellett a legjobb reménységgel és a legszebb várakozással tekint a következő év elé.

Fotómontázs

Iria: Halász Sándor

A legtöbb ember szédül, ha a mozi vásznán az egymásra fotografált jelenetek kergetik egymást. Nemcsak a szem nem bírja, de az agy sem fogja fel, ha a vonat dühöngő kerekre a szerelmes pár csókját, a szerelmes csókra a gyilkos ölére emelt mozdulatát és a sujtó kézre rá a balett görlejeinek és a rulett-asztal forgásának ütemét vetítik. Ez a sok minden így, egymás hegyén-hátán, sok és csömröletes.

A film ezzel a technikával, a fotómontázs technikájával, legtöbbszörre a nyugati világ metropolisait szemlélteti. Ezerszer láttuk már a versaillesi kastély tetején az Eiffel-tornyot és az Eiffel-torony derekán a nagy boulevardokat és a négy soros autókólónák mezőnyében a Moulin Rouget: Páris.

A fotómontázs technikájával ide most Romániát kell felvetíteni.

Alapnak gyorsan Bánát és Besszarabia magától terhes kalászeit, rá menten a Kárpátok százados szálait, a tetejébe a hegyi legelők nagy értékű marhaállományát, azután a petróleumot, amely a kutakból csobog és a földgázt, amely a véglenbe ömlik, a szénelt és a vasat, az aranyat és a korbint, a gyapjút és a lóherét, a vadat, amely táplálékot ad és a gyümölcsöt, amely a falatot izestli. És az észsze-vissza nagy gazdagság hegyébe oda kell fotografálni a regát, Bukovina, Moldova, Besszarabia és Erdély igénytelen és szerény népét, amely izzadva turja a földet és elegedetlen málekenyeret majszol. És most hirtelen rá forgat és az agráradósságok konverziójának törvényét és sebtében utána Argetoianut és az Amortizációs Pénztárt. És sorban utána a hét milliárdos adósság-annuitást és a 25 milliárdos költségvetést és Jonsuc-Sisestí portréjára keresztlbe a burkolt moratóriumot és Manoilescu homlokára az ugyancsak burkolt inflációt. Duca bajusza alá odaillik a magánalkalmazottak borzalom-adója és Mannu badacsonyi parkjának kavicsolt útjára az éhség kínjában vőnagló nyugdíjasok és — a néző már úgy is szédül — akár a Bratianu György fiatalága tetejébe végül az adóeg-rehajtót.

Ez most Románia.

E képből a szem nem lát egyebet és az agy ma ez a nép. Fizeti a cseht, amelyet sohasem csinált. Utolsó obulusait odaadja azért a pohár pezsgőért, amelyet soha meg nem ivott. Annak a demokráciának és annak a demokráciából folyó népképpiseleti hazugságnak büneit oezekli, amely mindig papirosrongy volt és maradt.

A politikai- és párt-dinasztiák, amelyek immár tizenharmadik esztendeje kormányoznak bennünket, juttatták oda a hegyi pásztort és az alföldi ganajturó bogarát, a város kétkézi munkását és a falu földdel sujtott nincstelenjét, ahol ma vagyunk.

E képből a szem nem lát egyebet és az agy nem tud mást felfogni, minthogy Európa tönkrement népeinek elsejei vagyunk, holott Európa még tönkre nem ment népeinek vezérei lehetnének.

Tul vagyunk rajta! Mindegy!

Tartunk, ahol tartunk és, mert ennnyire tisztán és világosan látjuk, hogy hol tartunk: nem rekriminálunk a multon, hanem megépítjük a lehetőségek jövőjét.

Már építik is: 25 milliárdra lefaragták a költségvetést. A hír embrióját örömrivalgással fogadtuk, hiszen a megszükkített költségvetés kisebb adózást jelent. És kiül, — öröm könnyeink patakja bánat-könnyek folyamává dagadt! — hogy a kisebb költségvetés ellenére nagyobb és több adót követel a hatalom.

Hurrá, hurrá: konvertálják az agrár-adósságokat. Konvertálják a deflációs világ-krízis rajtuk kiül álló bünét, feloldoznak bennünket talmi bününktől, a várostól, hogy ezer teljes buzát vetettünk és háromszáz lejezt aratunk. És kiül: — örömszám almunkból szomorú az ébredés! — hogy minden hitelezőnek vérezni kell és vérezni muszáj, engedni kell és engedni kényszerül, de az állam, a megye és a város követeléseit a titkos moratórium burkába bugyolált konverziós műtéten ellenére is változatlanul és százszázalékosan fenntartja.

És kiül, hogy az az Amortizációs Pénztár, amely a végső árverés tulajdonsága elől elmentheti a gazdát, nem kapott jogot ahhoz, hogy a hitelező és az adós megegyezését az állami hatalom kényszerrel kötelezze, de jogot ka-

Bukarestben utcai demonstrációt,

az ország főbb városában tiltakozó gyűlést rendeztek a magánalkalmazottak

Bukarest, november 23.

A magántisztviselők terhére terbevelt horribilis adóemelés tegnapra komoly megmozdulást szült a fővárosban, ahol az érdekeltek csaknem minden kategóriájára demonstratív gyűlést, majd utcai tüntetéssel tiltakozott megnyomortatása ellen.

A legnagyobb szabású kongresszust a magántisztviselők Generala néven ismert egyesülete tartotta a Str. Baratiei 23 szám alatt levő színházban. A szónokok itt hangzottak, hogy a munkaadók már amúgyis mélyen lecsökkentették a magántisztviselők fizetését, akik így újabb terheket nem bírnak elviselni.

Dragulinescu mérnök javasolta, hogy tervezett adó helyett

a kormány vessen ki személyenként 20 lej adót az ország minden egyes lakosára s ezenkívül a jövedelmi adót vessék úgy ki, hogy a gazdagok ne bujassanak ki alóla.

Tociu ploiesti delegátus a legkomolyabb hangon azt ajánlotta, hogy a magántisztviselők, hasonlóan a középkori zsidókhoz, viseljenek sárga foltot a ruhájukon és ezzel hívják fel szerencsétlenségükre a közfigyelmet. A szónok hangzott továbbá, hogy az állam most már egyenesen kisajátítja a magántisztviselők munkáját.

A gyűlés után a Baratiei-utcából az összes résztvevők a Sarindar-utca felé vonultak, ahol tudvalegőleg az összes lapok szerkesztőjei vannak.

Itt éltették a lapok szerkesztőit és felkérték őket, hogy álljanak egész hatalmukkal a sanyargatott magántisztviselők táborá mögé.

A lapok szerkesztői erre megjelentek a redakciók erkélyein és biztosították a magántisztviselőket arról, hogy tolluk mindenkor azoknak az érdekeket fogja szolgálni, akik sorsuk folytán ezt legjobban megérdemlik. Alig fejezték be beszédeiket az újságírók, amidőn a Sarindar-utcanak a Calea Victoriei végénél csendőrség és rendőrség jelent meg.

Az azzal az intencióval, hogy a magántisztviselők hatalmas tömegének a főtáborára való tudulását megakadályozza. Az elkeseredett magántisztviselőket a karhatalom még inkább felingerelte. A tömeg nekiesett a kordonnak és heves összetűzés után, amelynek folyamán a karhatalom emberei gummibotokat használtak és többeket letartóztattak. Áttörték azt és az egyetemig nyomultak. Itt elénekelték a himnusz és ismételt tüntettek a magántisztviselők áldozati adója ellen.

Nemsokára azonban újabb karhatalmi megerősítés érkezett, majd feltűnt Marinescu rendőrkésztor alakja, aki most maga állt a tüntető tömeg elére és azt színté visszacsalta a Piccadilly-kávéház elé. Itt Marinescu a kávéház terraszára lépett és kérte a tömeget, hogy oszoljon szét. Egyidejűleg néhány bennsőséges szóval megígérte, hogy meg fogja könnyíteni érintkezésüket a kormánnyal és a parlamenttel.

Büntesse meg a rendőröket, akik brutalizáltak minket és engedje letartóztatott kártársainkat szabadon! — hangzott mindenfelől.

Ez meg is történt, mire a magántisztviselők visszavonultak a Baratiei-utca felé otthozukhoz és folytatták gyűlést, majd rendben szétoszlottak.

Ezzel egyidejűleg a magántisztviselők Unionea nevű szervezete is gyűlést tartott a Blarari-utca 14 szám alatt levő színházban. Itt Lothar Radacanu szociáldemokrata képviselő hangzott, hogy, amíg a köztisztviselőket az állam csak egyszer sújtja, addig a magántisztviselőket évfórmán nyomja az állam és a munkaadó.

Tiltakozó gyűlést tartottak a magánalkalmazottnál alkalmazott mérnökök az utazók, a szállító és vámosi vállalatok tisztviselői is.

KÉZDIVASÁRHELYEN

Kézdivásárhelyről jelentik: Három-ötökmege magántisztviselői vasárnap délelőtti 10 órakor tartották meg tiltakozó gyűlést az áldozati adó ellen. A megjelentek a lelésebben kikelték az új adójavaslat ellen. Állásfoglalásukat határozati javaslatba foglalták. A melynek egy-egy példányát a három bankszindikátusnak, az ügyvédek, a buharcei és marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaráknak, a három megyei képviselőnek és szenátoroknak, valamint az ország magánalkalmazottai egyesületének küldik el. Elhatározták, hogy

Argetoianu pénzügyminiszternek is tiltakozó táviratot küldenek. A gyűlésen egy olyan egyet megalakítása is felvetődött, amely a megye magánalkalmazottait megfelelően tömöríti.

ARADON

Aradi tudósítók jelentése szerint az ottani magántisztviselők is tiltakoztak az áldozati adóemelés bevezetését előkészítő törvényjavaslat ellen.

Bár az aradi hatóságok a magántisztviselők nagygyűlését nem engedélyezték, a tilalom ellenére mégis több száz magánhivatalnok gyűlt össze a város-

háza nagytermében.

A tisztviselők tüntető menetben vonultak végig az aradi utcákon és sorban keresték fel az Aradon lakó parlamenti képviselőket és szenátorokat. Utközben röpcédulákat osztogattak a azokon megállapították, hogy bár a magántisztviselők fizetését már többször lecsökkentették, a kormány még sem tett semmit a megélhetés olcsóbbításáért, ellenben most megdöbbentő lépéssel igyekezik a különben is elszegényedett magántisztviselők rovására gyarapítani az államkincstár bevételeit.

Ujabb bankrablás Budapesten

Az egyik rablót menekülés közben egy autó elűzte

Budapest, november 23.

Ma délben feltizenkét órakor újabb bankrablás történt Budapesten.

Ezúttal a Petőfi Sándor-utca 90 szám alatt levő Górzó és Társa Bankházat rabolták ki, a Szabadságtéri betörtéshez hasonló módszerrel.

Feltartott revolverrel két fiatalember jelent meg a pénztár helyiségében és, miután a tisztviselők dermedten ültek helyükön, gyorsan felragadták a kasszát és menekülni igyekeztek.

A következő pillanatokban már üldözöbe vették őket és egyiküket úgy tudták csak elfogni, hogy szaladás közben egy autó elűzte.

Eközben a másik egérint nyert. Az elfogott bankrablót Tamás Istvánnak hívják, 22 éves, cipészsegéd. A másikat, aki a pénzt vitte magával, körözik. Statáriális bíróság elé kerülnek.

Schreiber és László bankigazgatókat a kolozsvári tábla kaució ellenében szabadlábra helyezte

Kolozsvár, november 23.

A kolozsvári ítélőtábla vádtaása ma, hétfőn délelőtti újra foglalkozott a Lőrinczy-ügyben letartóztatott Schreiber Andor és László Ákos kolozsvári bankigazgatók felebezésével. A tábla vádtaása már egyszer visszautasította a két bankigazgató szabadlábrahelyezési kérését, mire Schreiber és László igazgatók azt kérték, hogy kaució ellenében rendelkezze el a tábla szabadlábrahelyezésüket.

Mint hogy a mai tárgyaláson sem a vizsgálóbíró, sem az ügyész nem emelt kifogást, a tábla vádtaása úgy döntött, hogy

Schreibert és László Ákos kaució ellenében szabadlábra helyezik. A tábla vádtaása egyébként megállapította, hogy a Horváth-Toldy gróf nevét viselő váltókat már kiegyenlítették s így azok büntető eljárás megindítására nem szolgáltathatnak alapot.

Fizetéképtelen lett a brassói Kamner és Jekelius-cég

A szekereken a ráf már hárttyavasagságu
A kasza már csak 1 cm. széles
A kapa olyanra kopott, mint egy kis kályha apát
Az adóit légből velenék ki ránk
Adósaink összeomlottak

ezért kérünk
kényszer-
egyezséget

Brassó, november 23.

A brassói piac, amely mindeddig talán a legszilárdabban tartotta magát az egész országban, az utóbbi napokban urylát szik szintén meggingott. Egymásután jelentik be a törvényszéken a nagyobb-nagyobb feltűnést keltő fizetéképtelenségeket és, ami a legszomorúbb, nem kis, tízezer-rág-életű cégeket seper el a vihar, hanem közel százados multi üzletek és vállalatok omlanak össze.

Szombaton, nemsokkal a Nedoma cég kényszeregyezségi kérelme után, a hetvennyolc éve fennálló Kamner és Jekelius brassói pannaagykereskedő-cég nyújtott be hasonló kérelmet.

A hatalmas üzlet 13 millió 496 ezer lej aktívát mutat ki, tizenkét millió passzívával szemben és száz százalékat ajánl fel hitelezőinek, kamat nélkül, négy részben lefizetésre, három évi időtartamon belül.

A cég egyik főnöke, Alex von Boehmes, a következőkben ismerteti a helyzetet:

— Cégünk tulajdonképpen a mezőgazdasági válság és az építkezésekben beállotti hanyatlás következtében került kényszerhelyzetbe. Hogy csak egy példát említsék:

a gazdák szekerein a ráf alig hárttyavasagságu már, de azért nem vesznek újat.

A kasza valamikor ilyen széles volt (mutatja a kezével), ma ilyen keskeny (és egy centiméternyire buzza be az újját). A kapa, amely valamikor nagy volt, a sok munkában elkopott és alig akkora, mint egy szénlap. De azért tovább dolgoznak vele, nem vesznek újat, mert nem érdemes. A lovakon elkopott a patkó, a legtöbbön már nincs is.

Mindehhez hozzájárult a súlyos adó. Az adóhivatal sohse vette figyelembe, hogy a forgalmunk visszament 80 százalékkal, hanem könyvek nélkül, valósággal a légből kikappra, találmra vetette ki az adót. Mit mondjak még? Segesváron volt egy fiókunk, amelyet 1930 júniusában eladtunk. Akkor sült ki, hogy

NAGYVÁRADON

A nagyváradi köztisztviselők és nyugdíjasok a városháza dísztermében népea kongresszust tartottak és tiltakoztak az újabb áldozati adók bevezetése ellen. A gyűlésen Mavrodin, Gyula városi tanácsos, a tisztviselők nyomorúságának okairól beszélve kifejtette, hogy egyetlen államban sincs annyi parazita tisztviselő, mint Romániában. Itt politikai és korrupciós juttalmazására rengeteg tisztviselőt neveztek ki, akiknek semmiféle képesítésük nincsen az általuk elfoglalt álláshoz. A nagyszámban levő felesleges tisztviselő miatt szenvednek most a többi tisztviselők és nyomorognak az állami nyugdíjasok.

A nagyváradi tisztviselők és nyugdíjasok gyűlése határozati javaslatban mondtotta ki, hogy

az új áldozati adó ellen tiltakoznak és a legélesebb harcot indítják meg a tervezett fizetéscsökkentés ellen.

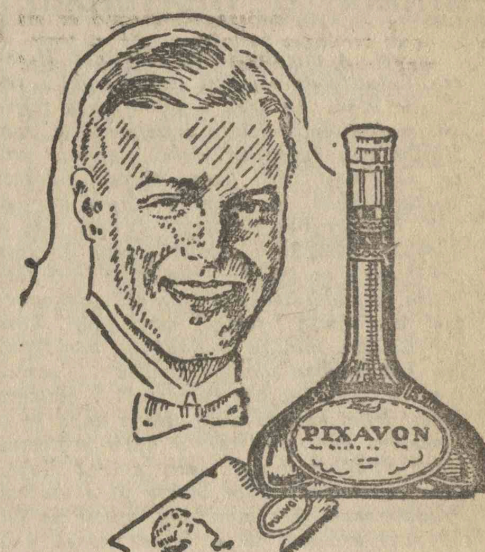
A nagyváradi tisztviselők egyébként memorandumot intéznek a kormányhoz és abban követelni fogják a felesleges tisztviselői állások megszüntetését.

tizenhatmillió veszteség volt ennél az üzletünkél, ami a brassói veszteségekkel és künnlévőségekkel együtt 24 milliót tett ki. Ehez jött még 1931-ben négy-öt-milliónyi veszteségünk.

— Besztercén van például három vőnök, akinél egyenként fél-fél millió lejt vesztettünk. Hogy hol vannak a nagy hitelezőink? Külföldön hat-hétszáz ezer lej, a Resicánál 400 ezer lej, Costinescunál 400 ezer lej, stb.

— A háború előtt száz emberrel dolgoztunk, még 1923-ban is nyolcvan alkalmazottunk volt. Tessék szétnézni, ma tizennyolcan vannak összesen. Mit csináljunk? Nem tudunk munkát adni. Így is három-négy emberünknek, akik 30-30 éve vannak nálunk, egy évi felmondásuk van, a többieknek is nyolc, hat hónap.

Megkérdezzük, hogy voltak-e bankoknál veszteségek? Azt válaszolja nem, mert nem voltak betéteik hála Istennek, csak adósságaik. Pedig nem tudni, hogy melyik ma a nagyobb baj a kettő közül.

A szép Pixavon-haj

elérhető most

Pixavon-shampooval is

Teljesen mentes a szódától

Egy kis csomag 2 mosásra elég és árá csak 10 Lel

— A brassói magyar színház utolsó két előadása. Előző hat héttel Brassóba színtársulat érkezett. A színészek becsületet, lelkes kitartással dolgoztak és elkövettek minden lehetőt, hogy Brassó színházlátogató közönségének közönyét felolvasszák. De hiába volt az ambíció, mindig a legjobbat nyújtani akarás. Annak a számtalan üres kongó háznak nem ók az okai. Csak a közönség, amelynek dermesztő hidegsége és közönye annyi keserves napot okozott a színészeknek. Most, elmenetelük előtt már megvallhatják. Ezuton fordulnak tehát Brassó magyarságához, színházlátogató közönségéhez, kérve őket, hogy a két utolsó előadásra jöjjenek el. Jöjjenek el azok is, mind, akik még egyszer se voltak. Próbálják így helyrehozni azt a bántó mellőzést, amelyben a színházat részesítették hat hetes itt tartózkodásuk alatt. Járuljanak hozzá ahhoz ez uton, hogy a színészek megszabaduljanak attól a nélkülözéstől, amelybe a közönség nemtörődése által jutottak.

MORFIUM!...

Egy morfinista drámai vallomása éjjel után, a bukaresti kávéházi terraszon

Bukarest, november 23.

Éjjel után 1 óra... A kávéházban már csak két asztal van elfoglalva. A jazz-band fehéringes zenészei is pakolnak. Záróra. A pincérek már türelmetlenül lézenegnek az üres asztalok körül. Most érkezik meg a kávéház mellébejáróján keresztül a morfinista nő. A szemei csillognak. Leül az asztalhoz, hangosan, mint egy siheder kocog az asztal mároány lapján. Halló pincér... Kávé kérek, sok cukorral. Aztán nevetve felém: Reggelizem... Nemde, kissé korán keltem ma föl, éjjel után 1 óra. Ugy látszik, rosszul jár az óram. Felébredtem és ilyenkor már nem tudok többé elaludni. Istenem, olyan mind egy, hogy az ember mikor kel és mikor fekszik. Beszélgetni kezdünk hirtelen, minden átmenet nélkül eltölta mag elöl a tálcát. Rákönyököl az asztalra és kezdetét veszi a drámai vallomás...

...Ide jöttem Bukarestbe, mert azt hittem, hogy minden nehézség nélkül tudok majd magamnak morfiomot szerezni. Tévedtem. Olyan voltam, mint egy örült. Egész nap szaladgáltam a városban. De senkit sem ismeriem... Istenem, ha maga tudná, hogy mit jelent az, amikor egy morfinista fut — a morfiom után. Az ember leül és nincs annyi ereje, hogy a fejét feloldalra fordítsa. Csak ül és ül és ül és a szivverése egyre halkabb lesz. Izzadság lepi el az ember testét és ásitani kell, folyton, folyton ásitani és minden ásitás halálos kin. Percenként, aztán félpercenként tér vissza ez a kínos, halálos ásitás, mintha éles tör járná át az ember belsejét. A két kezemet rátapaszom a számra, nem akarok ásitani, de a két állkapocs kisiklik a letapasztott kezek alól. Így kínlódtam, így vergődtem napokon át és már régen nem voltam beszámítható állapotban. Nem is tudom, hogy történt, csak azt láttam, hogy egy csődílet közepén állok, egy gyógyszerár ajtajában és hangosan, élesen, mintha egy négyülés lennék: ordítok... ordítok! Emberek szaladnak felem, pár lépésre fel ünik egy rendőr. Valaki tuskolni kezd. Már tudtam, hogy mi történt, deliriumomban berohantam egy

patikába, botrányt csaptam, mert a gyógyszerész nem akart morfiomot adni... Csak, a mikor már megint odahaza ültem és a gyengeség őt megint nem tudtam a fejem megmozgatni és amikor megint jöttem a halálos ásitások, jutott eszembe, amit a gyógyszerész mondott.

— Recept nélkül nem adhatok önnek morfiomot...

...Egy pillanat alatt megint telve voltam életenergiával. Másodperc alatt felöltöztem,

— Nem... ne fényképezzen le, mert meghalok a szégyentől ha felismernek...

lerohantam a lépcsőkhöz. Tíz perccel később itt voltam ebben a kávéházban.

— Egy magyar orvost keresek. Ki tudja megadni egy magyar orvos címét?

...Igy kerültem össze azzal a magyar orvossal, aki...

Amikor a morfinista fut — a morfiom után

Szünet. A morfinista nő elhallgat. Hosszu, halottfehér ujjával lassan nyúl a retikülje után. Az arca e pillanatban teljesen megváltozik. Szinte átszellemültté lesz. Mintha egy egzotikus szekta papnője lenne, aki most kezd hozzá furcsa áldozati szertartásához. Az ujjal gépiesen mozognak. Egy Pravaz-fecskendő csillan meg a kávéházi lámpák fényében. Egy üvegcsé kerül elő a retikülből, félig telve fehér, átlátszó folyadékkal. A Pravazsal gyakorlatlan felszínre a feloldott morfiomot. Közben halkán, mintha önmagának mondaná: így kávéházban nagyon nehéz... veszélyes is... harisnyán keresztes... vérmérgezést lehet kapni... de nekem nagy gyakorlatom van... Aztán a kezei erőltlenül lehanyatlanak. Nagy, hosszú szünet. Majdnem élettelenül előre bukva ül a széken. Fájdalmasan rám mosolyog, mikor az elképpent arcomat látja. Ehhez hozzá kell szokni, ha velem barátkozik... Még egy félperc szünet és folytatódik ez a rendkívüli vallomás...

...Nem is tudom, hogy jutottam el a ma-

gyar orvos lakására. Arra sem emlékszem, hogy meddig ültem a váróteremben, míg hazérkezett... Az én... most is látom magamat. Villany égett a szobában és mintha megállolt volna az idő. Én ott térdeltem az orvos előtt és a hangom már olyan rekedt volt, hogy én magam sem éretem a szavam...

— Hiszen maga tudja, doktor ur, hogy mit jelent az, ha a morfinista fut a morfiom után...

...Az orvos kijelentette, hogy hajlandó rajtam segíteni, ha a napi morfiom adagomért, — nekem naponta huszonöt centigrammra van szükségem, — kétezer lej fizetek neki. Ezenkívül minden láogatásom alkalmával kiegyenlitem a szokásos négyszáz lejt a vizitért. Ez naponta 2400 lej. Hát mit törődtem én a pénzzel. Azt hittem, hogy egy-két nap alatt összeköttembe jutok a morfiom-csempészekkel és akkor meg leszek mentve és nem kell százszoros árat fizetnem az adagomért. Milyen boldog voltam, amikor újjászületve, frissen, fiatalon, megint nekiindulhattam a városnak.

Késő este volt... ki voltam éhezve morfiom után

Megint kts szünet. Záróra van. A kávéházban már leoltották a lámpát. A pincérek a kassza körül az elszámolást végzik. Már menni kellene. De a morfiomos nő görcsösen belém kapaszkodik. Várjon... Várjon, az isten szerelméért. Még nem engedem el. Végig kell hallgatnia mindent. Esküszöm, hogy minden szót, amit kimonddok, a szivem vérevel pecsételtem meg.

...A hatodik nap már nem volt pénzem és még mindig rá voltam utalva a magyar orvosra. Könyörögtem neki, hogy adjon ölesőb-ban. Rámfordított. Ha nem tejszik önnek az ár... De igen, — mondtam kétségbeesve, — minden árat megfizetek, de most... Félbeszakított. Sajnálom, ha nem tud fizetni, akkor... Ma már nem is tudom elmondani, hogy honnan szereztem meg a napi 2400 lejt. Néha már csak 200 lej hiányzott és mint egy ámokfutó, berohantam ezért a kétszáz lejért a városba. A hetedik, vagy nyolcadik napon történt, amikor már több, mint tízenkilenc-ezer lej fizettem ki az orvosnak... Ott ültem a várószobában. Már nagyon késő este volt, ki voltam éhezve morfiom után. Már megint kezdtek rájönni azok a kínzó, gyöt-rő ásitások. Egy nagyon előkelő kinevezés, jól szitózott ur bent volt az orvosnál. Őt kellett kivánnom. Végre fölynyit az ajtó, a jól öltö-zött ur elment, de éreztem, hogy hosszasan végig néz rajtam. És aztán én kerültem be a rendelőbe. Három perccel később megint fris-

sen, fiatalon szaladtam le a lépcsőkhöz. Amikor a sarokra értem, valaki hátulról meg-érinti a karomat. Az előkelő ur volt.

— Mennyit fizetett a morfiomért?

— Halálosan elszáppadtam, azt hittem, a rendőrség keze közé kerültem.

— Nem... nem, én nem vagyok morfinis-ta... Tessék, nézze meg a retikülömet, egy szemernyi morfiom sincs nálam.

Nevetett.

— Ne féljen tőlem... Én szállítom a morfi-omot az orvosnak, akitől most ön kijött. Láttam önt a váróteremben... Nem kell sem-mitől sem félnie, önnek éppen annyira kell tartania a rendőrségtől, mint nekem. Nos? Mit fizetett?

Megmondtam. A morfiomcsempész elször-nyülködött:

— A disznó... Nézze, itt van ez a három-száz lej, ezt kaptam az orvostól azért az adagért, amit önnek 2400 lejért adott el. Én keveslettel az összeget, ez a lélek nélküli em-ber arra hivatkozott, hogy önnek nincs pénze és megessét a szíve...

Igy kerültem össze ezzel a morfiomcsemp-épessel.

— De hol bírom önt megtalálni? — kérdez-tem tőle.

— Sem a nevem, sem a lakásom nem árul-om el önnek. Kellő időben mindig el fogom önhöz juttatni a morfiomot. De figyelmezte-

tem, ne próbáljon érdeklődni utánam, ne ki-sérelje megtudni a lakásom címét, mert ak-kor nem csak fölem, de egyetlen morfiom-szállítótól sem fog soha egy porszemnyi mor-fiomot sem kapni.

És azóta — hónapok teltek el — soha egy

Éjjel három órakor zörögtek az ajtómon

Itt abba maradt a beszélgetés. A kávé-házat végleg lezárták. Az utolsó lámpákat is eloltották és most már a sötétben az összerakott székek között botorkáltunk a mellékkijárat felé. Alljon meg egy pillanatra... És a félhomályban látom, hogy ideges, hosszú ujjával újra motoszkál a retikülben. Egy odátévedt fénysugáron új-ból megcsillan a pravaz fecskendő. Az isten szerelmére, hiszen alig öt perccel e-zelőtt vettem morfiomot, hát már megint?... Kínos percek telnek el. És újra az a furcsa egyhangu monolog: A sötétség engem nem zavar... Én így is látok... Illetve, a ke-zeim már ismerik a fecskendő járását... Egyszer így a sötétben adagot vettem... Majd meghalltam... óh, istenem, nem is lett volna kár értem.

Ez a drámai vallomás csak másnap dél-előtt tíz órakor folytatódott. Szín a morfi-nista nő lakása.

— Nyugodtan körülnézhet nálam. Semmi gyanusat sem fog találni... Tegnap egy is-meretlen ur állt be hozzám, egy szót sem szól, bejön, körülnéz, körüljárja a szobát. De uram, ki ön? Mit akar?... Morfiomot kere-sett nálam. Hogy dobogott a szívem. Minden készletem itt volt a retikülömben... Vagy egy másik történet. Ez a múlt hét végén történt. Éjjel három órakor zörögnek az ajtó-mon Ki az? Nyissa ki az isten szerelméért, ne kérdezze, hogy ki vagyok. Felnyitom az aj-tót. Valósággal bezuhan az ajtómon egy fia-talembert. A ruháján, az arcán, minden moz-dulatán meglátszott, hogy jobb körökhöz tar-tozik. Egy szót sem szolt, csak rámnézett a két becses szemével és én tudtam... A morfinista, aki fut a morfiom után. Az ámok-futó, akit valami szerencsés végzete idehaj-

percre sem akadtam meg. Mindig 6 maga hozta el hozzám. De egyszer lehivatott, lenn az utcán izgatottan elmondta, hogy valaki erősen megnézte a lépcsőházban, ezért nem jöhet többé hozzám, hanem mindig felküldi valakivel.

szolt hozzám...

— De honnan tudta, hogy... ki küldte ide?

...rekedtem, — óh, istenem, ezt a rekedt hangot mennyire jól ismerem, — csak ennyit mondott:

— Egy gyűlösznyit... és aztán mindent elmondok.

A morfiomcsempész, akitől én is vásárolom az adagot, küldte hozzám ezt a szerencsétlen fiatallembert, mert az ő szállítmánva sem ér-kezett meg... Mi? Kérdez? De igen, én is sze-retnék megszabadulni a morfiom karnai kö-zül... persze, ha történe valami nagy ese-mény az életemben... Ugy hallom, hogy kül-földön elaltatják a beteget. Két héti mester-séges álomban tartják, hogy ezalatt méreg-mentesítsék a testét. Talár egyszer rám is ke-rül a sor... Néha én magam is kétségbeesem. Tíz centigramm morfiomtól bármely egészsé-ges ember meghal. És én már huszonöt centi-grammot szedek naponta. Hogy meddig lehet ezt csinálni? Van, aki már százötven centi-grammnál tart.

Már megint nyul a fecskendő után. Mo-solyog a retiküljében egy kék zacskó. A tiszta, felodatlan morfiom. Megmutatja. Olyan, mint a cukorpor. Desztillált víz-ben oldja fel. Így készíti az oldatot... Tudja, néha egészen híg oldatot készítek, csak azért, hogy többször használhassam a Pravazot... Az én életemben már nin-csen vígasztalás... A fényképezőgépet ka-tozására felkapja a fejét. Szent isten, csak nem akar fényképezni. Nem... ne fény-képezzen le, mert meghalok a szégyentől, ha felismernek.

Farkas Aladár

Hit'erék gazdasági programja:

Németországot kikapcsolni a világpiacból és tulajdonrészesedést a kamatképződés helyett!

Halle, november 23

Wagner nemzeti-szocialista közgazdász tegnap nagyszabású előadást tartott itt, amelyben kifejtette a hitleristák gaz-dasági programját. Wagner hangoz-tatta, hogy erős kormányra van szükség, még pedig azért, mert a hitelező-államok magatartása elsősorban bizalom kérdése.

A hitlerista gazdasági külpolitika fő-programmja Németországnak a világpiacból való kikapcsolódása kül-kereskedelmi monopólium és deviza-központ által.

A kamat utján való tőkeképződés helyé-be — mondotta továbbá Wagner a nye-

reséget és veszteséget egyformán lehető-vé tevő tulajdonrészesedést kell tenni. Az államnak az egyes foglalkozási ágak szervezetein kell felépülnie.

A fölös városi népesség visszatelepi-tendő vidékre.

Ha Németország mostani területe nem elég, úgy nem fogunk visszariadni attól — jelentette ki a náci közgazdásza — hogy

akár erőszakkal is új területeket sze-rezzünk.

Végül hangoztatta Wagner, hogy Né-metországnak a Balkánnal és Skandiná-viával, esetleg Angliával kell autárkiált (egyeduralmat) képeznie.

Titokzatos pokolgép-história a budapesti jugoszláv követségen

Egy rejtélyes idegen a követségen keresztül akar Jugoszláviába pokolgépeket szállítani

Budapest, november 23.

A Neue Freie Presse vasárnap reggeli száma rendkívül titokzatos pokolgép-históriáról számol be a felhivatalos jel-legű belgrádi Avala távirati iroda bu-dapesti jelentése alapján.

A Neue Freie Presse tudósítása szerint november 18-án a budapesti jugoszláv követségen megjelent egy férfi, aki bécsi illetőségűnek mondotta magát és át-adott egy pokolgépet. Az ismeretlen el-mondotta, hogy még három bombát hoz a jugoszláv követségre, azzal a kéréssel, hogy nyújtsanak segédkezet, hogy a pokolgépeket Nagykanizsán keresztül Jugoszláviába átcsempészhesse.

A bécsi lap feltűnést keltő tudósítása természetesen óriási izgalmat okozott a magyar fővárosban és a lapok tudósítói utána jártak annak, hogy mi igaz ebből a fantasztikusnak látszó hírből. Legna-gyobb meglepetésükre kiderült, hogy a Neue Freie Presse tudósítása mindenben megfelel a valóságnak.

A jugoszláv követség tudniillik a ti-tokzatos bécsi idegen látogatása után azonnal jelentést tett a budapesti rend-őrőfkapitányságnak és a honvédelmi mi-niszteriumnak. Mindkét fórumon nyom-ban megindították a vizsgálatot. Ennek során tisztázták, hogy a bécsi idegen csak egyszer járt a jugoszláv követségen és a jelzett három pokolgéppel nem je-lentkezett. Így csak egy bomba maradt a jugoszláv követségen.

A honvédelmi miniszterium, a rendő-rőfkapitányság és a budapesti jugoszláv követség közös bizottsága a követségen hagyott pokolgépet kivitte Nagyterén, határába, hogy ottan felrobbantsa. A bi-zottság azonban dolga végezetlenül tért vissza a különös kirándulásról, mert a pokolgép nem robbant fel.

A budapesti rendőrfőkapitányság de-tekтивiei most lázasan hajszo-liát a titok-zatos bécsi idegent, hogy előállíthassák és közelebbi adatokat kapjanak tőle a jugoszláv követségen hagyott pokolgép felől.

NOVEMBER 25.

Hírek

KINAI VERS

MAGANYOS VADLUD
Csuei Tu.

Mind elrepültek társaid s te dőre
magadba bolygasz, bús kisérletül.
Utánuk sirs az esteli esőbe,
egy tóra szálls hol még jég merevül.
Rohannak a nyirkos felhők előre
s szélükre félhold hűvös hegye dül.
...Nem volna jobb, ha valaki lelőne,
mint vándorolni, mindig egyedül?

Kosztolányi Dezso

— A SZATMARI BANCA ROMANA ÜGYE. Szatmárról jelentik: A szatmári Banca Romana csődügyében, — mint jelentették, — most kerül bírói döntés alá, hogy a három év óta beszedett pénzüsségeket a betétesek és hitelezők között szét lehet-e osztani? A kiesztást illetőleg a bíróság azonban még most sem döntött, mert a csődválasztmány négy tagja időközben lemondott. A csődválasztmányi tagok a bírósági tárgyalás alkalmával is hangszorozták lemondásukat, azzal az indoklással, hogy a tömeg kezelésével nincsenek megelégedve. Dr. Hansa Jenő csődbíró azt javasolta, hogy a választmányi tagok legalább addig maradjanak helyükön, amíg a beszedett összeg felosztási tervét el nem készítik. A törvényszék az elnök indítványa értelmében határozott.

— Oroszországban akart elhelyezkedni egy szatmári vegyész-mérnök. Szatmárról jelentik: Kellner Zoltán vegyész-mérnök, a régebben likvidált Kellner és Komlós festékgyár egyik igazgatója, mintegy két hete nyomtalanul eltűnt Szatmárról. A szatmári rendőrség tegnap átiratot kapott a jászi hadbírószágtól, a melyből kiderült, hogy a volt festékgyáros jelenleg a hadbírószágot foglalta. Kellner annakidején Besszarabiába utazott, ahonnan a Dnyeszteren keresztül Szovjetországba szökött, hogy mint mérnök helyezkedjen el. Terve azonban csak részben sikerült, mert a szovjet csak a bécsi vagy berlini követsegek útján bejutott mérnököket fogad be. Az orosz hatóságok Kellnert átadták a román határőröknek, akik a jászi hadbírószághoz szállították, ahol most le kell ülnie a szökésért járó büntetést.

— KOLDUSBONOK BUDAPESTEN. Budapestről jelentik: A magyar székesfőváros tanácsa rendkívül érdekes és gyakorlatilag is kíváncsi látású megoldást dolgozott ki a Budapest területén élő koldusok támogatására. A budapesti városi tanács ugyanis elhatározta, hogy bonokat bocsát ki s azokat jótékony embereknek készpénzért eladja. Azok, akik eddig koldusoknak alamizsnát szoktak adni, ezután nem adnak készpénzt, hanem ezekből a bonokból adnak át tetszés szerinti mennyiséget a házi koldusoknak és kéregetőknek. A koldusok birtokába jutott bonok ellenében a fővárosi üzemek rendkívül olcsó áron szolgáltatnak ki élelmiszereket. Ezzel az eljárással a magyar főváros tanácsa azt akarta kiküszöbölni, hogy a koldusok és kéregetők az alamizsnafélékből begyűlt összegeket ne költsek el pálinkára.

— EGY FRANCIA TÁNCOSNŐ REJTÉLYES ELTUNÉSE BUKARESTBEN. Bukarestből jelentik: Rose-Amy francia táncosnő, aki egy híres bukaresti bárban vendégszerepelt, rejtélyes körülmények között tűnt el az Athene-Palace szállodabeli lakásáról. Csú örök délután felkereste a hotelportást, akivel közölte, hogy a Simponnal még aznap Párisba utazik. Később magánautó jött érte, a melyen egy fiatalember kíséretében eltávozott. Rose-Amy csüörtörök este egy Canoulet nevű francia házaspárhoz volt vacsorára hivatalos, akiknek feltűnt a variéteszár elmaradása, s a hotelbe, majd az állomáshoz siettek, hogy a táncosnő után érdeklődjenek. Kiderült, hogy a táncosnő nem utazott el s bórondjeit is a szállodában hagyta. A rendőrség, — minthogy a sztár ékszerait is magával vitte, — büntetést lát az eltűnés mögött. Attól tartanak, hogy megismétlődik Zanaida Pánescu orosz táncosnő esete, akit nemrég hasonló körülmények mellett fosztottak ki és gyilkoltak meg. Nincs azonban kizárva az sem, hogy Rose-Amy szerelmi kalandot bonyolított le, vagy pedig csak egyszerű rekámrúkk az egész!

Astra (Apolló) Mozzó BRASSÓ

HÉTFŐN és a következő napokon peregni fog

Bécs vig asszonyai

WILLY FORST-tal. Rendkívüli nagy sikerrel adatik

A következő műsor:

Fort Douaumont

A francia és német hadseregőparancsnokság engedélyével, miután tényleges adatokat jelent meg az erődről, Haupt kapitánnyal és Radike tartalékos hadnagygyal.

Vizsgálat indult a kolozsvári pénzügyigazgató ellen,

aki egy fekete-szesz-ügyet elsimított

Kolozspár, november 23.

A kolozsvári törvényszék előtt még mindig a vizsgálat stádiumában álló fekete-szesz ügyekben ma megdőbbentően szenzációs fordulat történt. Puscariu vizsgálóbíró, aki a vizsgálatot folytatja, kedden délelőttre vádlotti minőségben maga elé idézte Tartia Aurél dr. kolozsvári pénzügyigazgatót. Tartia pénzügyigazgató kihallgatásának az a körülmény kölcsönöz rendkívüli jelentőséget, hogy Puscariu vizsgálóbíró jelentése alapján a pénzügyminisztérium Tartia pénzügyigazgatót táviratilag függesztette fel. A vizsgálat állása szerint állítólag bi-

zonyítékok vannak arra, hogy Tartia dr. a fekete-szesz-front ellen indított vizsgálat első stádiumában egy ügyet elsimított.

S valóban a nyár folyamán emlegették is, hogy Moha Jenő, Bánffy-hunyad polgármestere, jelentést tett arról, hogy Tartia dr. egy fekete-szesz-szallítmányt, amelyet a Bánffy-hunyadi hatóságok lefoglaltak, feloldott a zárlat alól és az ügyet elsimította.

Még nem lehet megítélni, hogy Tartia dr. keddi kihallgatása milyen eredménnyel végződik, de Kolozsváron már számolnak azzal, hogy letartóztatása esetén a fekete-szesz ügyekben ismét nagy meglepetések várhatók.

Lezajlott a Marmorosch-bank betéteseinek országos kongresszusa

Öngyilkos lett egy 9 gyermekes apa, aki a banknál minden vagyonát elvesztette

Bukarest, november 23.

A Marmorosch-bank betéteseinek országos kongresszusa tartották a Rox mozgósításház termében, Malopol ezredes elnöke alatt. Az első felszólaló Elefeliu szenátor volt, aki hangoztatta, hogy a bank 34 ezer betétese nem pusztulhat éhen és éppen ezért mindent el kell követni, hogy pénzüket visszakapják.

Felszólalt a képviselőket, hogy a parlamentben világítsák meg a Marmorosch bank bukásának rejtélyét. Együttal felhívást intézett a bank összes betéteseire, hogy tömörüljenek a Bukarestben, Boulevard Carol 43 szám alatt működő jogvédelmi iroda köré. Végül apellált a nagybetétesekhez, akiknek hozzájárulását kérte ahhoz, hogy először a harmin-

ezer lejen alóli betéteket szerezzék vissza. A gyűlés, kisebb jelentőségű felszólalások után, határozati javaslatot fogadott el, amelyben követelték a betétesek számára azokat a biztosítékokat, amelyeket bank legutolsó hitelkérésénél, a Nemzeti Banknak akart felajánlani továbbá arra az esetre, ha megállapítják a bűnös visszaélések fennforgását, követelték a csőd megindítását és a bűnösök bíróság elé állítását.

Itt említettük meg, hogy Focsaniban egy Márkus nevű kereskedő, aki egész vagyonát elvesztette a Marmorosch-banknál, a vonat elé vetette magát és meghalt. A szerencsétlen embernek kilenc leánygyermek maradt hátra.

Ismét véres ütközetek voltak a mandzsu harctéren

Japánban sem mindenki rajong a háborúért

London, november 23.

A mandzsuriai harctéren ismét véres ütközetek játszódtak le. Maacsanszan kínai tábornok, akinek csapataira Cicikar körül a japánok döntő csapást mértek, újból összeszedte embereit és előrenyomult Agancsin irányában. A csapatmozdulatokat japán bombavető repülőgépek figyelik, s Kosant már bombázzák is. Csangcsolian tábornok, kinek Csingcsauban van a főhadiszállása, a jelentések szerint 50.000 embert gyűjtött össze és szándéka az, hogy Mukdent visszafoglalja a japánoktól.

A független Mandzsuriairól a következő jelentések számolnak be:

A független mandzsuriai köztársaság kormányának megalakulása minden pillanatban várható. Eddig Mandzsuria három tartományból áll s ezek a következők: Mukden, Kirin és Heulukiang. — Amennyiben a negyedik tartomány is

csatlakozást jelentene be a mandzsu köztársasághoz, az egész Mandzsuria külön-

Dr. Sze, kínai fődelegátus

válása befejezett tény lenne. Tokióban a rendőrség antimilitarista

ligát leplezett le, amelynek tagjai a japánok mandzsuriai politikája ellen izgatottak. A szombaton végrehajtott házkutatások során 104 embert letartóztattak és rengeteg kompromittáló iratot foglaltak le. Hazaárulás miatt bíróság elé állították őket.

A japán kormány egyébként a mandzsuriai expedíció költségeinek fedezésére 50 millió jenes hadikölcsönt akar felvenni és a kölcsönjegyzéseket a legkövetkező időn belül megkezdi.

A népszövetségi tanács párisi ülésén Dr. Sze, a kínai delegáció vezetője bejelentette, hogy nankingi távirat szerint a japánok bombavető repülőgépei Hailunban Maa tábornok 3000 emberét megsemmisítették.

★ SLOAN'S LINIMENT enyhít minden fájdalmat testrészekben és izületekben és sietőti az ilyen gyulladással járó testrészek gyógyulását, ha ebből a 13 millió családban alkalmazott, közismert gyógyszerből csak néhány cseppel bekenik, vagy nagy fájdalomknál — amikor a legcélszerűbb nyomás is — fokozza a kint, csak könnyen bepamacsolták a fájó helyeket. — Különösen szívesen használják a Sloan's Liniment-et köszvényesek. De minden más fájdalomnál, mint szurás a nyakban, vállban, vagy kézcsuklóban, de még hirtől megdermedt tagokban, továbbá zúzódásoknál és horzsolásoknál a Sloan's Liniment ezer esetben csodásan hatott. (be)

— NYUGDÍJBÉLYEGET KÉRNEK AZ ÜGYVÉDEK. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad ügyvédi kamara Boros János dr. elnöke alatt vasárnap gyűlést tartott és azon Pop Romulus dr. kamarai titkár javaslatára rendkívül érdekes határozati javaslatot fogadott el. A javaslat szerint a nagyvárad ügyvédi kamara feliratot intéz a kormányhoz, annak a következő javaslatot teszi: Boc-ásának ki 2 és 4 lejes ügyvédi nyugdíjbélyegeket, tegyék kötelezővé, hogy azokat mindenfajta bírósági beadványnál alkalmazzák. Az ügyvédi nyugdíjbélyegek bevételéből az ország területén működő kamarák részesedést kapnának, azt szétosztanák az elaggott ügyvédek között.

— A BRASSÓI SZÉKELY TARSASÁG autókarrószeria-készítő, kerek, autókocsifényező, kárpitos, kovács, cipész, csizmadia iparra keres tanulókat. Válaszbélyeg ellenében tájékoztat: József Domokos főtitkár. Brassó, Kálvin János-utca 3. sz.

— A csiki elbocsátott vasutasok koldulási engedélyt kérnek. Csikszeredából jelentik: Említettük annakidején, hogy Csikvármegye különböző vasútállomásairól mintegy 200 magyar vasutasot bocsátottak el, akik felettései véleménye szerint, noha nagyrésztük eredményes vizsgát tett — még mindig nem bírják az állam nyelvét. A szerencsétlenek azóta olyan nyomorba jutottak, hogy a megyei prefektúráról egyöntetűen koldulási engedélyt kérnek. Megrázó, hogy 20 éves szolgálatra visszatekinthető emberek, amikor már az éhezéstől alig tudják vonszolni magukat, koldulni kénytelenek.

— A hősök csontjait kimosta az eső. Déváról jelentik: A Lupény északi részén végighúzó Oborka hegységben járó vadászok, szanaszét heverő emberi csontokra bukkantak — amelyek, mint később megállapították, — az 1916-ban itt lefolyt küzdelem hősi halottainak tetemei. Az annak idején hevenyében elföldelt hullákat a sok eső és hóolvadás az évek folyamán kimosta a talajból. A lupényi garnizon parancsnoka jelentette felettes hatóságának az esetet, ahonnan azt a rendeletet kapta, hogy a csontokat a szokásos formások mellett temesse el a paroszeni hősök temetőjébe. Az ünnepélyes elhantolás szombaton ment végbe. A világháború kisérő maradványai örök nyugalomra tértek.

— A sportegyletek aradi értekezlete. Aradról jelentik: Tegnapi, vasárnap az erdélyi városok sportegyesületeinek kiküldöttei Aradon értekezletre gyűltek össze, hogy tiltakozzanak az egyesületeket igazságtalanul sújtó adóterhek ellen. Az értekezleten kínos feltűnést keltett a NAC kiküldötteinek elmaradása. A mozgalmat ugyanis éppen a NAC vezetősége indította meg s mégis teljesen távollartotta magát a gyűléstől, s mindössze egy expresszlevélben mentette ki elmaradását, amelyet közbejött akadályokkal magyarázott meg. Aradon úgy tudják, hogy a NAC vezetőségét Bukarestből kényszerítették arra, hogy hagyja abba az adók leszállítása érdekében indított mozgalmat, mert különben az egyesületet feloszlatták.

BRASSÓ „Modern Mozzó” Telefon 518

Ma hétfőn utolára német beszélőfilm szenzáció!
Aszerelmesördög
(MANSCHEN HINTER GITTERN)
LÁZADÁS A FEGYHÁZBAN
HEINRICH GEORGE, DITA PARLO, GUSTAV DISSLE.
Magyar feliratok! Magyar feliratok!

HOLNAPTOL! PREMIER!
A kelet színes, bűbe élete, az idegen légio szenzációkat szolgáló regénye tárul elénk
„A halál-légió”
világsikerű hangosfilm
Főszerepben: Ronald Colman-al

Telefon 145 Redoute Mozzó BRASSÓ

Ma HÉTFŐN feltétlenül nézze meg

„A férjem barátnője”

világsikerű, melynek tomboló sikerétől Ralph A. Roberts csodálatos mókáitól, Annie Mark csábító szépségét és Da os Béla muzsikájától, ugyan jó, tapasztalt, kacafogó orkánnak lesz részese

Figyelem! Következő műsorunk: **Postásfiú és a hűga** Figyelem! Bombasorozatunk vezetőfilmje

NOVEMBER 25.

3. OLDAL

★ **Biri néni szakácskönyve** a legjobb — ezt tanúsítja legalább 15000 asszony. Csak ezt fogadja el! Ara kemény félév-szonkötésben 130 lej. Kapható minde-nütt. Kiadta a Brassói Lapok Könyvosz-tálya.

— **Két nagy tűz Érkeserű községben.** Érmihályfalváról jelentik: Érkeserű köz-ségben az elmúlt hét folyamán több tűz-vész támadt. Csütörtök este Pakoy Dezső földbirtokos dohánypajtája gyulladt ki, amelyben 45 mázsá dohány és 26 szekér takarmány lóhere hamvadt el teljesen. A kár megközelíti a negyedmillió lejt, a helynek egy része biztosítás révén meg-térül. — Vasárnap éjjel a „Hangya” szü-vetkezet helyiségében ütött ki tűz. A lángok a berendezést s az áru egy részét is megsemmisítették.

— **Egyszerre elfelejtett románul, 14 évig tudott.** Érmihályfalváról jelentik: Grünberger Szerén gépirónőnek, aki már 14 év óta az érmihályfalvi szolgabi-rói hivatal alkalmazottja, az állam nyel-vének nem ismerése miatt, december el-sejére felmondott a zilahi prefektúra. Va-lójában más indok lappang a kíméletlen intézkedés mögött, mert a tisztviselő 1924-ben Nagyváradon, a nyelvvizsgát, sőt a hűségeskü is letette. Hoblea Gay-rilla érmihályfalvai állami tanítónak szemet szurt, hogy a prefektúrán ki-sebbségi tisztviselő van alkalmazás-ban, amikor lánya állás nélkül lézeng. Jelentést adott be a prefektushoz, amely-nek eredményeképpen a gépirónőnek felmondtak, lányát pedig alkalmazták. Grünberger Szerén sir, Hoblea ur pedig nevet.

— **Sok közeg között elvész a tolvaj.** Érmihályfalváról jelentik: Schwartz Sá-muel vasuti vendéglős büfféjében, né-hány nappal ezelőtt betörők jártak, akik a felhalmozott italt alaposan megdözs-málták. Schwartz másnap jelentette az esetet a rendőrségen, ahonnan Jorju ör-mester egy csendőr kíséretében kiszállt a helyszínre, hogy a nyomozást megejt-se. Terve azonban zátonyra futott, mert Serban komisár a határrendőrség főnö-ke megakadályozta a kutatást, azzal az indoklással, hogy az állomás területén belül a nyomozás az ő hatáskörébe tarto-zik. Az új rendszer meglehetősen fel-fogja bátorítani a tolvajokat.

— **Temesvári hírek.** Tudósítónk jelen-ti: Az itteni pékek mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy a kenyérbélyeg-adót a malmosok, cukrászok és tész-tagyárosok is fizessék, sőt a háztartások is s ebben az esetben módjukban lesz le-szállítani a kenyérárakat. A temesvári pékek kezdeményezésére ebben az ügy-ben országos kongresszus lesz Bukarest-ben. — A bányai szociáldemokrata párt gyűlést tartott, amelyen a felszólalók tiltakoztak az ellen, hogy a szociáldemok-raták együttműködjenek a polgári pár-tokkal. Egyben követelték, hogy a vál-lalatok tartsák be a nyolcórás munka-időt, ami által a munkanélküliség is csökkenne. — A belügyminisztérium rendelkezése a temesvári városi tisztvis-elek fizetését tizenöt százalékkal leszállít-ják. Az áldozati taxákkal egyetemben most már a fizetéscsökkentésük 36 szá-zalékot tesz ki.

— **Öngyilkos nyugdíjas-vasutas egy teherkocsiban.** Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi nyugdíjasok megdöbbentő kál-váriájásának és nyomorának története ismét egy szomorú fejezettel lett gazda-gabb. Vasárnap délután a kolozsvári vasuti állomáson tehervonatok tolatása közben az egyik szolgálatot teljesítő vasutas arra lett figyelmes, hogy külö-nös zörejek szűrődnek ki az egyik üre-sen szaladó teherkocsiból. Utána nézett a gyanús hangok eredetének s nagy meg-döbbenéssel állapította meg, hogy a ko-csi egyik sarkában akasztott ember holt-teste imbolyog és a cipőszarkoknak a ko-csi falához való ütdőse okozta a különös zajt. A borzalmas felfedezésről azonnal jelentést tett az állomás főnökségén és a rendőrségen. Nyomban bizottság szállt ki a szomorú teherrel vesztéglő kocsihoz s ekkor állapították meg, hogy az öngyl-kos Zajdon István 64 éves, nyugdíjazott vasutas. Zajdon már hónapok óta nem kapott nyugdíjat s kibírhatatlan nyomor-elől inkább a halálba menekült.

— **ERDELY UTJA NAGYMAGYAR-ORSZÁGTÓL — NAGYROMÁNIAIG** cím alatt Mikes Imre tollából lapunkban leközölt óriási feltűnést keltett munka könyvalakban is megjelent. A rendki-vül szép kiállítású, két kötetből álló könyv ára fűzve 160 lej, aranyozott vá-szonkötésben (egybekötve) 200 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztá-lyában.

A korzikai bandita-vezérek,

akiket valóságos harctéri sztratégiával tudtak a francia csapatok ártalmatlanná tenni.

— **Székrekedésnél, emésztési zavarok-nál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfá-jásnál, álmatlanságnál, általános rosszzu-létnél** igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keser-üvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József viz az ideális hashajtó minden jellemző tu-lajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József keserüviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kap-ható.

— **Egy csirkefogó, aki valóban csir-két fog.** Érmihályfalváról jelentik: A csendőrséghez az utóbbi időben számos feljelentés érkezett, hogy ismeretlen tet-tes több ház udvarára becsúsz, ahonnan főleg a szárnyasjóságot lopkodta. Elsze-rettel. A sorozatos panaszra a csendőrség erősen nyomozást indított s megállá-pította, hogy a lapásokat egy Beros Sán-dor nevű notórius egyén követte el, aki különböző vétségekért már sokszor volt a rendőrség vendége. A megrögzött ba-romfitolvajt a zilahi ügyészségre kísér-ték át.

— **A Transsylvania bank kényszer-egyezségi ügye.** Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszék ma délelőtt foglalkozott a Transsylvania bank beté-teseinek kérésével. A betétesek ugyanis december másodikára kérték engedélyt értekezletük megtartására, amikor is véglegesen dönteni akarnak, s ezt a ha-lasztási kérést a törvényszék teljesítette is. Itt említjük meg, hogy értesülésünk szerint a bank hitelezőinek 80 százaléka már hozzájárult az igazgatóságtól kért kényszeregyezségi eljáráshoz s ha most a betétesek december 2-iki értekezlete sem foglal el más álláspontot, akkor a kényszeregyezségi eljárást a Transsyl-vania bank igazgatósága simán levezet-heti.

— **ELŐFIZETŐINK,** ha akármilyen uton fizetést teljesítettek, kísérjék figyelemmel, hogy a címkén feltüntetett lejárat legkés-sőbb 8 napon belül megváltozzék. Ezzel jel-zi kiadóhivatalunk azt, hogy a pénz rend-ben befolyt és helyesen lett felhasználva.

DÉCSEY ZOLTÁN:

A SIRÓ VÁROS

Két lakásra jut egy tüzhely, a családi életnek ez az ősi szimbóluma, amely a családi élet szentélyébe szert rejtőzni, hogy senki idegen ne lásson be titkaiba.

Itt még függöny, leomló szőnyeg sem választja el egyik lakást a másiktól.

Szemérem? Erkölc? Higiénia? A békeidő ősi fogalmai, amelyek az élet kényszerítő nyomására elvesztették erejüket.

A harmadik ágyban egy fiatal leány fekszik s egy fiú vihog mellette. Senki sem törődik velük.

Amint felismerik Murányit, a férfiak egy csoportja veszi körül.

— Mi újság, Murányi elvtárs? Hát in-tézkednek már az ügyünkben?

Murányi tagadólág rázza meg a fejét.

— Fenn voltam a zsupánál, a polgár-mesternél, ismertettem a helyzetet, azt mondják, hogy jelenleg nem tudnak se-gíteni. Üres lakás ugyan van, de az kell a tisztviselőknél, alig tudják elhelyezni őket.

Kitör az elkeseredés.

— És mi itt tetvesedjünk el, itt dögöl-jünk meg? Hát majd felvonulunk a zsu-pánhoz, felvonul a nyomor és megdön-geti az ajtaját.

— A zsupán annyit megígért, hogy kiküldi az egyik referensét, tájékoztatja magát a helyzetről és a lehetőséghez képest segíteni fog. Élelmiszerral, ruhá-val, tüzelőanyaggal, egyebet nem tehet.

— Nekünk lakás kell! Adják vissza a régi lakásunkat! Hát azért kinlódunk a fronton, hogy amire hazakerülünk, fedél se legyen a fejünk felett?

Egy vékony, szárazmellű asszony ma-gasba emeli rongyokba burkolt gyerme-

két.

— Két napja nem tudok tejet adni neki. Itt kell pusztulnunk nyomorultan!

A gyermek keservesen nyivákol, a hombáron végigfut az elekseredés mora-ja.

Gyermekek öfelsége. Akinek kocsija előtt az angol rendőr megállítja az au-tók sorát és a modern utcai forgalom lüktető sodrának, amelyben minden perc milliókat jelent, meg kell dermednie, a míg baby átjut az utca egyik oldaláról a másikra. Gyermekek öfelsége, akinek ér-dekében parádés hölgyek persellyel tá-madtak a járókelőkre, akinek szanató-riumokat, menhelyeket, lelencházakat építettek, most ki van dobva a szemétre és reménytelenül nyivákol egy kis te-jejeske után, amihez minden cirnoscicá-nak joga van.

Murányi tárgyal, panaszokat hallgat meg és ir fel. Egy-kettőre megtelik a jegyzőkönyve. Ennek a családnak nin-csen tüzelője, itt beteg a gyermek és az orvost nem tudják kicsábitani, nincs is pénz rá, hogy megfizessék, aztán patiká-ra sem telik, ennek az asszonynak nincs lábbelije és nem tud bemenni a városba, hogy valamit vásárolhasson, itt az ágy-nemü málott szét, mosni nem lehet, nyolc hetes a huzat a dunyhán, ki győ-zné ezt mind meghallgatni, ki tudna minden bajon segíteni, ami a nyomorultak nyakába szakadt.

Ott a nyolcadik ágyban a nagypa haldoklik. Apatikusan fekszik, szeméit behunyja és nem törődik senkivel. Hiá-ba szólnak hozzá, nem válaszol, már az örökkévalóság kapujában áll, csodát lát, nyugalmat és a földi gondoktól mentes-séget, kár volna visszahozni az életbe. A

A kolozsvári Mentősorsjáték IX-ik huzása

Kolozsvár, november 23.

Tegnap délután zajlott le a kolozs-vári Mentősorsjáték második osztálya-nak kilencedik huzása. A sorshuzás iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg, mert az állami osztálysorsjáték be-vezetése miatt a Mentősorsjáték január elsején megszűnik. A vasárnapi huzás eredménye a következő: 50.000 lejt nyert a 128423 szám. 25.000 lejt nyert: a 101234 szám. 2500 lejt nyertek: 28712, 48560, 68844, 113141, 137307, 139892, 500 lejes nyeremények: 120, 6238, 6239, 8571, 14896, 20410, 20592, 22288, 23156, 26534, 27046, 29591, 31885, 38931, 39610, 41741, 43580, 45175, 40642, 48424, 49249, 56007, 56523, 60921, 61394, 65098, 66274, 66834, 68293, 80130, 84653, 90678, 93538, 95681, 102974, 103228, 105365, 106024, 106536, 109304, 114911, 118673, 131024, 133637, 131550, 136873, 134915, 140191, 144565, 147794, 148118. Háromszáz lejt nyertek: 1121, 2608, 4580, 6313, 6550, 7051, 9034, 11985, 12383, 13937, 15171, 16910, 17722, 21722, 24825, 26466, 26634, 27560, 29203, 32106, 33274, 34723, 35285, 37294, 37723, 40395, 45911, 46408, 50006, 51306, 52732, 53600, 53900, 53291, 59337, 60825, 63233, 63205, 70848, 71459, 71920, 72510, 73664, 74169, 74466, 74606, 74771, 75353, 75615, 77464, 79346, 79598, 86726, 86789, 86844, 87529, 88494, 88922, 89160, 90309, 90874, 91351, 92968, 93850, 94949, 97385, 97889, 99066, 100529, 100035, 102315, 102342, 102345, 103594, 105265, 108223, 108863, 110241, 110342, 110390, 117136, 121197, 122183, 122992, 123026, 124936, 124972, 128150, 130887, 133210, 133594, 133817, 136805, 138328, 138491, 139453, 141012, 143685, 144716, 146845.

Még három huzás van hátra és pedig december 6, december 20 és 1932 január elsején. Az újévi sorsoláson húzzák ki az egymillióس főnyereményt.

— **EGYSZERU KÖNYVVITELTAN** magán-uton való elsajátítására, számos mintával és egyéb hasznos tudnivalóval. Igen alkalmas iparosok és kiskereskedők részére. Ara 51 lej, póstán pórtóval 56 lej. Legegyszerűbb a pénzt utalványon előre beküldeni, akár postabélye-gekben. A Brassói Lapok Könyvosztálya.

lánya hangosan jajveszékelt a haldokló ágya mellett.

— Istenem, honnan szerzünk kopor-sót? Ugy csak mégsem földelhetjük el.

A legjobb suszter volt. A háborúig jól ment a dolga, aztán nem volt bőr, nem volt nyersanyag, nem tudott dolgozni. A veje gyári munkás, orosz fogságból most került haza, akkor már az öregét kidob-ták a régi lakásából és egy szobában húzódott meg a lányával és a négy gye-rekkel. A viskó összeomlott, kilakoltat-ták őket és így kerültek ide. — Murá-nyi ismerte mind a nyomor hőseit és mindegyiknek élettörténetét el tudta mesélni.

Pista megváltásnak érezte, amikor a szabadba léptek. A dóm harangjának kongását idáig sodorta a szél. A telep kis kápolnájában már nem csendült meg a harang, innen elköltözött az Isten.

V.

Vacsoránál ülnek, amikor hordár ko-cogtat be és levelet hoz Pistának. Szer-kesztőségi borítékban a levél, a főszer-kesztő irta.

— Kedves Pista! Nagyon kérek, járj utána, hogy megbízható tudósítást kap-junk a Beseda ma esti ünnepi vacsorá-járól. Ugy értesültem, hogy fontos meg-nyilatkozások fognak elhangzani, kár volna, ha lemaradnánk. Ülel Maxi.

Rögtön eszébe jutott, hogy kihez kell fordulnia. Tárniczky bizonyosan ott lesz az estélyen, majd elmondja, hogy mik történtek.

Tizenegy órakor ért a lakására, Tár-niczkyt még nem találta otthon.

Leült az íróasztala mellé és olvas-gatott. Már tizenkettőt is elütötte, Tár-niczky még mindig nem jött. A fűtött szoba megfájdította a fejét. Levegőzni ment.

Nagydisznódi alma,

szigorúan válogatva, elsőrangú minőségben a romániai gyümölcsstermekből Bukarestben tar-tott ősz kiállításán aranyéremmel kitüntetve. Kapható a „FRUCTA” konzervgyárnál, Căsnădie (Nagydisznód).

TÁVIRAT

Tisztelettel értesítjük Brassó hálás közönségét, hogy ma indulunk, csütörtökön ott leszünk. — tehát **jövünk és eljárszuk**

Posztásfiu és a huga

Európa csodás operettjét — **ANNY ONDRA, V. ASTA BURIAN, RODA RODA.**

2.000.000 borotvapenge

kerüli naponta eladásra, az egész világon.

A szatmári ügyvédi kamara gyűlése a jogtalan adófoglalások ellen

Törvénytelen a foglalkozáshoz tartozó szerszámok lefoglalása

Szatmár, november hó 23. Az adó itt most az ügyvédek ellen fordult. Mindenki ellen fordult, de különösen az ügyvédek ellen. Az adóvégrehajtók rájöttek arra, hogy az ügyvédek csak úgy lehet adót beszélni, ha az írógépet lepecsételik, vagy elviszik, mert az ügyvéd írógép nélkül mozogni sem tud és inkább, akárhogyan is, de fizet valamit, csak hogy az írógépét ne bántásák. Az utolsó napokban ezekre a lepecsételte ügyvédi írógépekre adóárvérek voltak kitéve. Az árverésen, mint általában az adóárveréseken mindig, árverési vevő nem jelentkezett. Az adóhivatal erre — régi recept szerint — hozatta a társzekeret, felpakolta az írógépeket és beszállította az adóhivatal raktárába. A szatmári ügyvédi kamara ma ebben az ügyben tiltakozó gyűlést tartott. Az ügyvédek teljes számban megjelentek a gyűlésen és élesen tiltakoztak az ellen, hogy az adóvégrehajtó az ügyvédi írógépeket foglalja le és árvereztesse el.

se el. Az adóbehajtási törvény kimondja, hogy senkinek szerszámát lefoglalni és elárvereztetni nem lehet és nem szabad. Az ügyvédnek éppen olyan szerszáma az írógép, mint a szabónak a varrógép. A gyűlés memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez és nyilatkozatot vár odavonatkozólag, hogy szabad-e az adóban az ügyvéd „szerszámját” elhurcolni? A memorandumot dr. Barbul Illés Károly dékán személyesen viszi Bukarestbe és mindenáron érdemleges választ akar kapni. — Amennyiben a miniszter is megállapítaná, hogy törvénytörés történik itt, egészen bizonyos az egész országban megváltozik az adóvégrehajtások stílusa. Az adóvégrehajtók ugyanis nagy előszeretettel éppen azokat az eszközöket és tárgyakat pecsételik le és hurcolják el, amelyek az illető foglalkozásához nélkülözhetetlenek.

ORION rádiókészülék

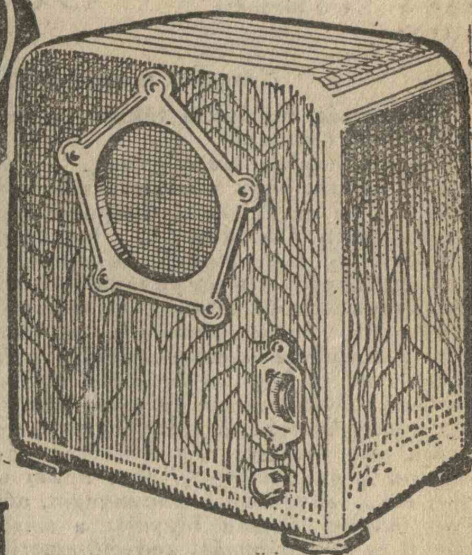
Általános feltűnést keltett az 5+1 csöves 7050 típusu Orion rádiókészülék hangja.

Az Orion-rádió az a készülék, amelyet magamnak rége óta kívántam, mondja a laikus, a szakember és a kereskedő.

A legnagyobb, a legmodernebb és legolcsóbb rádiókészülék.

Kérje bemutatását bármely szaküzletben.

ORION

... Ki itt belépsz, hagyj föl minden reménnyel...

Nem irgalmaz a Bűdzsé

— amelybe már be van kalkulálva a köz- és magántisztviselők szörnyű adója

Sorra kerülnek a nyugdíjasok is

Tallózás a költségvetésben

Bukarest, november 23. Elkeseredetten morajlik, zug, kétségbeesetten tiltakozik az állami és magántisztviselők sokszázerezer főnyi serege, amugyis lenyomott életszínvonalának újabb leszorítása ellen. Sőt már tömegfelállásokkal és tüntetésekkel is megkísérelte elhárítani a kést, amely további egyhatodát szeli le összezsugorodott keresetéről az államháztartás óriás-gyomrá számára. Eddig hiába: a kormány hajlítatlan és minden jel arra mutat, hogy ezután sem fog engedni a bejelentett új adózáti adókból.

A köztisztviselők fizetéseinek az eddigi 10-23 százalékos áldozati taxán felüli 15 százalékos leszállítása máris befejezett ténynek tekinthető a magántisztviselők fizetések rendkívüli, áldozati megadóztatása terén sem várható jelentékenyebb enyhítés. Mindkét műveletnek az előirányzott hozadéka be van állítva a jövő évi állami költségvetésbe s annak éppen a legfontosabb tételei, szinte legfontosabb új pillérei között szerepel, csak mellékesen említve, hogy mindkettőt — mint ismeretes — bejelentette a királyi leirat s hogy a bűdzsével kapcsolatosan és egyidejűleg mindkettőre nézve bejelentette a parlamentben a vonatkozó törvényjavaslatot Argetoianu pénzügyminiszter. A pénzügyek könyörtelen főrendezője pedig ismételt hangzattal, hogy költségvetését mindenáron keresztülviszi s legfeljebb csak lényegbe nem vágó módosításokba megy bele a parlamenti vita során. Más kérdés persze hogy meglesz-e ehhez a szükséges kétharmad-többség, vagy nem? Ez talán az utolsó kétes szalmaszála még a reménykedésnek.

MIT MOND A KÖLTSÉGVETÉS

Az 1932 évre szóló általános állami költségvetés törvényjavaslata egész terjedelmében csak most került ki az államnyomdából s még a parlamenti tagjainak is alig fele kapta meg eddig. A javaslat ugyanis — mint legtöbbször az előző években is — nem kevesebb, mint 172 nagyalakú oldalra terjedő tekintélyes könyv s az államnyomda naponta mindössze ötven példányt tud belőle előállítani.

A hatalmas munka minden szempontból való fizetése tanulmányozása természetesen hosszabb időt igényel. Ezért az elsősorban a tisztviselői fizetésredukciókra vonatkozó részlet ragadtuk ki, mint amelyek rendkívül érdekesen világítják meg a súlyos problémát a kormány hivatalos nézőpontjából.

Az egyenes adókról szóló fejezetnek a fizetések utáni adó-jövedelmet tárgyaló részéből rögtön kiderül, hogy

millió lejt kíván beszélni a jövő évben, amennyiben a következőket mondja:

„A fizetés-adó (impozitum) a saláriu, amely 1931-re két milliárd lejben volt előirányozva, az év első 9 hónapjában másfél milliárdot eredményezett, a három utolsó hónap valószínű bevételei pedig körülbelül fedezni fogják a teljes előirányzatot.

Tekintettel azonban a fizetéseknek ugy az államnál, mint a magánvállalatoknál való állandó csökkenésére, továbbá arra, hogy a köztisztviselők eddigi áldozati taxája és 15 százalékos fizetés-redukciója már nem is szerepel a jövő évi költségvetésben s így nem kerül adóztatás alá, az okos előirányzat nem haladhatná meg a másfél milliárd lejt. Ennek ellenére 1 milliárd 800 milliót irányoztunk elő 1932-re, számítva arra a többlétre, amelyet az áldozati adónak a magántisztviselőkre is történő alkalmazása hozni fog.”

Ime, itt van végleges formában beállítva a magántisztviselők átlag 20 százalékos rendkívüli adójának a remélt jövedelme.

Ami a magántisztviselői áldozati adó indoklását illeti, erre nézve a javaslat máshol ismételt az érvelést, hogy „mivel a köztisztviselők ösztályát a vásárló-képesség szempontjából s ezen az alapon is kényszerítő nyomatást gyakorolni az élet megolcsóbbítására. Mert hát a magas fizetések tartják fenn a drágaságot. A fizetések általános leszállítása min-

gondviselését élvezték, amennyiben például a múlt évben őket megkínélte az áldozati adó.”

A központi nyugdíj-pénztár költségvetése az 1926-beli 1 milliárd 363 millióról a folyó évben 5 milliárdra szaporodott. Ígyképpen már az a helyzet állott elő, hogy egyes nyugdíjas-kategóriák több nyugdíjat kapnak, mint a velük egyenrangú aktív, szolgálatban levő tisztviselők. Veszont az újabb 15 százalékos fizetés-leszállítás után, azaz január elsejétől már lennének olyan nyugdíjasok, akiknek másfélszer több volna az illetményük még szolgálatban levő volt kollégáikénál.

Ennek szemléltetésére a költségvetési javaslat táblázatát közöl, amely szerint a 14 ezer 490 lejnél alacsonyabb fizetéssel járó állásokból nyugdíjazott tisztviselő átlag 25 százalékkal magasabb penziót húzna a jövő évben, mint hogyha még szolgálatban volna.

„Ezt a természetellenes helyzetet — alapítja meg a költségvetési indoklás — kétségtelenül a fizetések leszállítása okozta, minthogy a nyugdíjak egyidejűleg nem csökkentek. Hogy tehát a nyugdíjakat összhangba hozzuk az új fizetésekkel és zsoldokkal, valamint abból a páncsoló szükségességből kiindulva, hogy a nyugdíjak összegét hozzáilomsuk az állam fizetési lehetőségeihez,

itt is leszállítást kell foganatosítanunk. Mint a tisztviselők, a nyugdíjasok is könnyebben el fogják viselni ennek a csökkentésnek a következményeit, miután az elsőszükségleti cikkekre nagyrészt tekintve, adva van az élet megolcsóulásának a tendenciája. Különben akár a tisztviselők esetében, ez a megoldás ideiglenes és csak 1932-ben jut alkalmazásra.”

Végül beigéri a javaslat is, hogy a

„Az utóbbi tíz évben a nyugdíjasok, akár a tisztviselők, jelentős emelésben részesültek, — mondja a pénzügyminiszter. — A nyugdíjasok az állam különös

dig kárpótlást talál a legszükségesebb cikke megolcsóulásában.”

Szóval a kormány elsősorban a fizetések, az életszínvonal további leszorításában látja az élet megolcsóbbításának a módját és nem a kartellok s a mesterséges spekuláció letörésében. Ugy az állami, mint a magántisztviselők fizetése az utóbbi két esztendő folyamán már lecsúszott különböző címeken 30-40 százalékkal, de a legszükségesebb cikkekre árai távolról sem mutatják ezt a csökkenést arányt. Elég csak ennyit mondani: lakbér, no meg — cukor.

A legérdekesebb, hogy ezt — ismét más részben — maga a javaslat is elismeri. A köztisztviselői fizetésekről szóló fejezetben tudniillik észszerint ezt olvashatjuk:

„A javaknak az a mennyisége amelyet a tisztviselő 1932-ben 15 százalékkal csökkentett fizetésével vásárolni fog, majdnem egyenlő lesz azzal, amit ennekelőtte és az előző néhány évben vásárolhatott, különösen a fontosabb, elsőszükségleti cikkeket tekintve.

Valóban, — és itt egy statisztikát csap össze a javaslat —, ha 1929-et vesszük kiindulópont gyanánt, amelynek drágasági indexét 100-zal jelöljük, akkor 1931 szeptemberének a drágasági index-száma a következők:

Az átlag falvakban	68
kisvárosokban	75
megyeszékhelyeken	80

Csakis Bukarestre nézve áll közelebb a 100-hoz még most is a drágasági index-szám.

Redukálják a nyugdíjakat is

Egyébként valamennyiünk tapasztalata bizonyítja az élet olcsóbbodásának a fokozódását, — fejezi be azt az egyáltalán nem meggyőző érvelést a javaslat.

Mert ha tekintetbe vesszük, hogy a tisztviselők tulajdoni része a nagyobb városokban él, akkor még a pénzügyminiszteri statisztika szerint is nyilvánvaló, hogy a fizetések nagyobb mértékben csökkentek, mint a megélhetési költségei.

Ha január elsejével életbelép a köztisztviselők 15 százalékos redukciója és a magántisztviselők áldozati adója, akkor átlag minden tisztviselői fizetés legalább 40 százalékkal lesz alacsonyabb, mint 1929-ben.

mert hiszen ugyanakkor, amikor az állam a maga tisztviselőinél bevezette az átlag 18 százalékos áldozati taxát, a magánvállalatok is hasonló mértékben leszállították alkalmazottaik javadalmazását.

Amíg tehát januárban a drágasági index a nagyobb városokban 80 lesz, a fizetési index legjobban esetben 60, úgy hogy a tisztviselő körülményeire fogja tudni a javaknak ugyanazt a mennyiségét vásárolni, mint eddig, ahogyan ezzel a költségvetési törvényjavaslat fellelő indokolása hitegeti.

Egyébként — s erről egyelőre még nem sok szó esik a nagy nyilvánosság terén — a redukciónak ugyanez a keserű pohara vár a nyugdíjasok százazresz armádjára is.

Miután a királyi leirat a nyugdíjak rendezését és harmonizálását is bejelentette, ennek a kérdésnek szintén jelentős figyelmet szentel a költségvetési javaslat a nyugdíj-kérdésre is.

„Az utóbbi tíz évben a nyugdíjasok, akár a tisztviselők, jelentős emelésben részesültek, — mondja a pénzügyminiszter. — A nyugdíjasok az állam különös

pénzügyminiszter még ennek az ülésszaknak a folyamán törvényjavaslatot fog bejelenteni a nyugdíjak rendszerezéséről és harmonizálásáról.

Nem lehet vitatni, hogy a nyugdíjak terén még nagyobb a rendszertelenség, mint a köztisztviselői fizetések sémájában. Ezrével vannak esetek, amelyekben egy és ugyanazon kategóriába tartozó nyugdíjasok illetményei között nagy summákra rugó különbségek vannak, ami a nyugdíj-megállapítás önkényességére vezethető vissza. Szükség van hát már rég a nyugdíjak rendszerezésére is. Az azonban a sors legkeserűbb ironiája, hogy ez a rendezés most majd általában lefelé fog történni.

Tényleg nem méltányos, hogy előnyösebb legyen annak a nyugdíjba vonult tisztviselőnek a helyzete, aki már nem dolgozik, azénál, aki éppen utolsó évét szolgálja. Bár a nyugdíj lényegében nem más, mint agkori járadék, évtizedes kártartó és becsületes munkával szerzett tőke, amelynek nem feltétlenül kell kevesebbnek lennie, mint a szolgálatban kapott fizetés volt. A tisztviselő azért fizeti három évtizeden át minden áldott hónapban fizetése jelentékeny hányadát nyugdíj-alapra, hogy gondtalan legyen az öregsége s ha már munkaképessége idején folytonosan áldozatokat hozott, ne kelljen nyomorognia életé alkonyán.

A kormány — úgy látszik — másképp fogja fel a nyugdíj szerepét és rendeltetését. E a magán- és köztisztviselők után sorra kerülnek a lelékolt hivatali munka kiérdemesült veteránjai is, hogy áldozatot hozzanak a Bűdzsének, amely a legnagyobb előszeretettel mindig azokról vesz, akik a legbecsületesebben adóznak az Államnak és amugyis a legnéhezbe terheit viselik a közéletnek.

(K.)

IGY KÉSZÜL AZ AMERIKAI UJSÁG!

A jenki olvasóközön-
ség a „forró hírekért”
rajong

Néhány mutatvány az
Egyesült-Államok lap-
szenzációból

Newyork, november 23.

Egy ország leghívebb tükre: a sajtó
— szokták mondani.

Megjegyezték aranyigazságot.
Igaz ugyan, hogy torzító tükrök is lé-
teznek, ha az amerikai újságokat kissé
szorgosabban átböngésszük, hamarosan
leszögezhető, hogy cikkeik és riportjaik,
a mindennapi élet megnyilvánulásait sok-
kal szertelenebbül találják fel olvasóik-
nak, mint európai lapjaik. A tömeg
szenzációjongását kihasználva, halat,
vadat s mi jó falat, betöréseket, gyilkos-
ságokat, izléstelen ség és olcsó erotikát
nyújtanak kecsesítő ajándékként az ol-
vasók százazatainak. Az amerikai sajtó-
zsargon „forró híreknek” (hot news) ne-
vezi ezt a lenyűgöző hírlapanyagot, ame-
lyet tényleg lázasan fogyaszt a szivdu-
bogást és háborzongást kedvelő amerikai
polgár.

A jenki-riporter nem riad vissza soha
egy kis túlzástól s ha netalán egy ide-
gen lapkonzern vetélykedésétől is tart-
nak, akkor tinta helyett sztrichnint fec-
kenedeznek töltőtolljaikkal.

Az amerikai üzletember egy jelmonda-
tot tart csupán szem előtt: Ha közönsé-
gétől azt akarom, amit akarok (t. i.
pénzüket), azt kell adnom nekik, amit
akarnak — vagyis „forró híreket”.

HŐSOK NAGYBAN ÉS KI- CSINYBEN!

Az újságolvasók tábora hősekre tart
igényt. Igen ám, de hősek nem jönnek
csak úgy egymásután világra. A géperő-
re berendezett Amerikában tehát hőseket
gyártanak. Kiválasztanak egy csomó el-
vetemült banditát s a legfantasztikusabb
tulajdonságokkal ruhazzák fel őket. X.
betörő például nyulszívű lény alapjában
véve, aki első gyilkosságát csak úgy tud-
ta végrehajtani, hogy erőitől morfium-
injekciót fecskendezett ereibe. A hitves-
gyilkos Y. asszonyból szépségkirálynőt
faragnak az újság retusőrei s a megtes-
tesült erénynek nevezik.

EZ MAR DOFI...

Az amerikai újságok egyik legnyitka-
landóbb rovata a „Kivégzések” című
folytatásos regény. A közönség megköv-
teli a riporterektől, hogy a gonosztevő
halálának legkisebb mozzanatáról is be-
számoljanak. Szinte látni óhajtják, ho-
gyan vezette a porkoláb, a halálsápadt,
de mindamelllett kedélyes nevű gyil-
kóst a villamosszékhöz, hogyan illesztet-
ték leborotvált fejére az elektronos fém-
főkötőt s ami a legfontosabb, hogy hány
másodpercen keresztül vergődött!

Annakidején óriási szenzáció volt Mis-
sis Snyder, az ismert gyilkosnő kivégez-
tetése. Egy riporternak sikerült haris-
nyakötőjére erősítve egy miniatűr fény-
képezőgépet a kivégzési terembe csem-
pészni. Amikor a villamos kivégzés meg-
kezdődött, felrántotta nadrágzárát és
felvételt készített a vonagló asszonyról,
amely másnap meg is jelent lapjában.

SAJÁTSZERŰ SPFCIALISTAK

Minthogy az amerikai lapoknak azen-
timentális női olvasók is vannak, az új-
ság szerkesztősege néhány ugynevezett
„zokogó nővért” (Sob sister) alkalmaz, a
kik könnyes szavakkal és szivettépő ki-
tételekkel fűszerezik a feldolgozott anyag
érzelgősebb részeit.

Az új idők divatja termelte ki a lapok
sex-appeal szakértő munkatársait, aki fő-
leg a házasságtörési és budoár-botrányok
cikkbeiktatásánál munkálkodik.

No és természetesen a bűnügyi mun-
katárs, aki az apró riporterek seregének
közreműködésével naponta gondoskodik
valami hajmeresztő és véres szenzációról.

Érdekes, néhány jellegzetes szemel-
vényt ismertetünk az amerikai hírlapok
„forró” anyagából.

A BUBIFEJES BANDITANÓ

Ehes kis munkásnő. Revolverrel ke-
zében betört egy üzletbe s a tulajdonost
minden pénze átadására készítette. Az-
után tovatűnt egy autón.

Ennyiből áll az ügy. Alapjában véve
meglehetősen mindennapi. A riporterek
azonban szenzációvá avatták a simpla
kis betörést s még aznap óriási cimek
virítottak a hírlapok első oldalán: A bu-
bifejes banditanő!

Érdekes, hogy még mielőtt elcsípték
volna, száz kép jelent meg róla. Napok
multak el, hetek suhantak tova s a ro-
tációnézők még mindig ontották a kis
munkásnőről szóló híreket. „A bubife-
jes banditanő 300 rendőrt vezetett orrá-
nál fogva” stb. stb. Majd mikor elfogták,
az egyik újság szerkesztősege 1000 dol-
láros ajánlatot tett neki, hogy írja meg
a lap számára emlékiratait. A gyér in-

telligenciáról tanuskodó memoári később
ötsszáz újság közölte le s az egykori
munkaslány egyik napról a másikra be-
vezetett a népszerűség tengerére.

A KIP-RHINELANDER ESET
Ez az érdekes ügy, a sex-appeal szak-
értők hatáskörébe tartozik. Kip Rhine-
lander, egy ismert newyorki millionos
család fia, megnősült. Szegény lányt vett
el, mint a szentimentális Krózosok álta-
lában. Családja nyomoztatni kezdett az
ujdonült rokon családi körülményei
után. Kiderült, hogy az ifjú hitves erei-
ben — mi türes-tagadás — egy csepp
néger vér folyik. A család rábeszélte a
fiatal férjet, hogy indítson válópert. Az
újságok természetesen örömei vetették
magukat az érdekes anyagra és bomba-
szenzációt csináltak belőle. Erotikus cik-
keket irtak róla. Rhinelander né azzal vé-
dekezett, hogy férjének sokszor volt al-
kalma testszinéről meggyőződnie, tehát
tudhatta, hogy felesége milyen fajjal
tart fenn távoli rokonságot. Ezzel a kijel-
entéssel kapcsolatosan a lapok azt irták,
hogy Rhinelander né le fog velközni az
ügyészség előtt. Mindezt természetesen
óriási botrányok.

Ezek a körülmények talán meglepik
az európai olvasót, míg az amerikai ma-
gától érthetőnek tartja. A budoár-
törés kiszűrése pedig, nemhogy ártana,
hanem használ is egyeseknek. Clara Bow
például sohasem érkezett volna el a né-
pszerűség csúcspontjára, ha az újságok a
legapróbb részletességgel nem közölték
volna híres és feltétlenül magántermésze-
tti botrányait.

Egész raja van természetesen a mond-
vacsinált szenzációknak is.

Emile Geauvraux, egy amerikai bul-
várnap szerkesztője érdekes könyvben
írta meg visszacsatolásképp.

Egy ízben — említi — nagyszabású be-
töréseről írt beszámolót a lap. Másnap, az
egyik tolvaj aláírásával fenyegető levél
érkezett a szerkesztőségre. A lap lekö-
zölte. A fenyegetőlevelek mindegyre
vészjóslóbb hangnemből váltak az idők
folyamán. A szokatlan hangnemből írt

Okúljon...

a Cadumot használó millió
nő tapasztalatán!

Évek óta millió nő óhajtja a Cadum
szappant és Ön tudja, hogy a
nők kényesek mindenre, ami a szép-
séget érinti. Cadum egyedül annyi
lesz eladva, mint a többi pipere
szappanok együttvéve, például Fran-
ciaországban ez azt jelenti, hogy
mindenkit kielégített, aki megpróbálta.

Megvagyunk győ-
ződve, hogy Önt
is kifogja elégteleni.

JELKEPE A VISEZÉSRE

Tegyen próbát!
És Ön is megfog
győződni arról,
hogy felfrissíti
gyengéden az arc-
színt. Illata lágy és

kellemes. Az anyák olyan kellemes
és tisztának tartják, hogy teljes bi-
zalommal használják gyermekeik ré-
szére is.

Kemény és tartósságánál fogva a
Cadum rendkívül gazdaságos. Egy
gondos szárítás minden csepp ned-
vességtől mentesítette. A gyártása
annyira modern és higiénikus, hogy
senki mástól érintve nem lesz az Ön
kezén kívül.

Egy szilárd szappan,
melynek utolsó részecs-
kéje is kihasználható.

Cadum szappan

tíradák a közönség érdeklődését a vég-
sőkig felcsigázták. A szerkesztő — noha
sajátmaga volt a levélíró — még nagyobb
izgalmat akart kelteni. Megbizta egyik
fiatal riportert, hogy zúditson sortűzet
ablakára. Szenzáció! — ordították a me-
rénylet estjén a rikkancsok — a szer-
kesztő különös véletlen folytán maradt
csak életben. Szenzációból!

A lap tíz-husz ezerrel több példányt
adott el aznap, mint rendesen.
Igy készül az amerikai újság.

(—c.)

Osszeállították a Görögország ellen szereplő román válogatott csapatot

Bukarest, november 23.

Tegnap este összeállították a román vá-
logatott csapatot, mely a jövő héten
Athénben szerepel a görög válogatottak
elleni Balkán-kupa mérkőzésen. Telefon-
jelentésünk szerint a következő együttes
utazik Athénba:

Czinczer, — Sfera, Albu, — Robe,
Steinbach, Chiroi II., — Glanzmann, Ko-
vács, Sepi, Bodola, Kocsis — Tartalék:
Moravetz.

Bukarest. CFR—Macabí 3:0 (0:0). Ba-
rátságos mérkőzés.

Temesvár: Kinizsi—Kadima 5:0 (1:0)

— Ilia—Tricolor 8:1 (2:0) — Banatul—
TAC 2:1 (1:0). AMTE—ATE 5:1 (3:0).

Szatmár: Makabea—Barkochba 1:0

(1:0).

Máramarosziget: Sz37—MSE 1:0 (1:0).

Nagybánya: Törökves—CSB 3:1 (2:0).

Nagyváradon a központ nem engedé-
lyezte a mérkőzések megtartását. Koloz-
váron, Brassóban a hideg téli időjárás
miatt elmaradtak a mérkőzések.

IVRIA—BRASOVIA ASZTALI TEN.

NISZVERSENY 32:29 A klubközi aszta-
li tenniszverseny szép küzdelmeket ho-
zott és az Ivria csapatának győzelmét
eredményezte. Az Ivriából Goldfinger

játéka magaslott ki, kitűnő volt Weisz-
feiler és Erdélyi is. Megemlítést érdemel
még a vegyespáros: Lázár Mária—Weisz-
feiler. A Brasoviából a női játékosok kö-
zül Főrisné és Péter Magda, a férfi csap-
atból Bräutigam K. Szabó János és

Keresztes F. voltak jók. A kerületi ver-
seny december 20-án lesz és valószínű,
hogy a bajnokság az Ivria és a Brasovia
között fog eldőlni.

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

Sport

A Ferencváros legyőzte az Újpestet 1:0 (1:0) arányban

Huszezer néző előtt tolt le a döntő küzdelem

Budapest, november 23.

Régen nem tapasztalt hatalmas érdeklő-
dés nyilvánult meg a magyar ligabaj-
nokság két vezető csapatának, a Ferenc-
városnak és Újpestnek döntő mérkőzése
iránt. Huszezer néző öszlött el a tribü-
nőket és a csapatok által mutatott szép
játék valóban igazolta is a közönség ér-
deklődését.

A Ferencváros megérdemelte a nehe-
zen kiharcolt győzelmet és ezzel három
tízre ponttal vezet a bajnokság élén.
Hátralevő mérkőzései a Kispest és a So-
moggy ellen, előreláthatólag ugyancsak
nem fognak pontvesztéssel jelteni és
így veretlenül végzik az őszi fordulót. Az
Újpest igyekezete hiábavaló volt. Annak
ellenére, hogy a 32-ik perctől kezdve a
Ferencváros csak tíz emberrel játszott,
mégis megszerezte a győzelmet. A mér-
kőzés egyetlen gólja a 15-ik percben
esett. Takács II. pontos átadását Tancos
behúzza az ötös vonalra és a résen álló
Toldi hálóba fejezi. 1:0. A Ferencváros
időnkint nagy fölénybe kerül. Élénk vál-
tozatos játék. Avar biztos helyzetben hi-
báz. A 32-ik percben Vörös összefut Tu-
raival. Utóbbit kiviszik a pályáról.

A második félidőben az Újpest felnyo-
mul és veszélyes helyzeteket teremt. Tu-
rai újra megjelenik a pályán, azonban a
16-ik percben összefut Szalaival, ki-
sebbfokú agyrázkódást szenved és levi-
szik a pályáról. Ettől kezdve a Ferenc-
város a mecca további részét is csak tíz
játékoskal fejezi be. Az eredmény nem
változik. — A győztes csapat legjobb ré-
sze a közvetlen védelem volt.

Hungária—Sabaria 1:0 (0:0)

A szombathelyi csapat teljesen egyen-

rangu ellenfél volt. Eldöntetlen félidő
után a Hungária csak a mérkőzés utolsó
percében rugott góljával győzhette le a
kitűnően játszó ellenfelet.

Budai „11” — Vasas 4:1 (2:1).

III. kerület — Bocskaí 7:2 (2:2).

Miskolc: Somogy — Attila 3:0 (1:0).

† A MAGYAR LIGABAJNOKSÁG AL-
LÁSA. Budapestről táviratozzák: A ki-
lencedik forduló után a magyar ligabaj-
nokság állása a következő. 1. Ferencvá-
ros 18 ponttal (vesztett pont nélkül). 2.
Újpest 15 pont (3 vesztett ponttal). 3.
Hungária 15 pont. 4. Somogy 10 pont. 5.
Bocskaí 10 pont. 6. III. kerület 9 pont. 7.
Budai „11” 7 pont. 8. Nemzeti 7 pont. 9.
Attila 6 pont. 10. Kispest 6 pont. 11.
Sabaria 5 pont. 12. Vasas 4 pont.

Az Admira vezet a bécsi bajnokságban

Bécs, november 23.

Tegnap bonyolították le Bécsben az
osztrák ligabajnokság őszi fordulójának
utolsó mérkőzéseit. A bajnoki tabellán az
Admira vezet 17 ponttal, a Vienna és a
Rapid előtt. Tegnap eredmények.

Vienna—Ausztria 3:0 (1:0). — Admira
—WAC 2:0 (1:0). — Slovan—Wacker 1:1
(0:0).

Pécs: Pécsarbánya—Megyer 6:0. Má-
sodosztályu ligabajnokság. A többi má-
sodosztályu eredmények: Sorokóár—VAC
FC 4:1. Szeged FC—Rákospalota 2:1.

Közgazdaság

ROVAT-ÉLEN

Ujra a cukor

Az immár tengeri kigyóvá duzzadt cukorprobléma még mindig, sőt újra aktuális. Még mindig, mert hiszen az árleszállítás körüli polémiák még koránt sem zártak le és az árleszállítás maga sem következett be, ami egyébként ugylátszik — nem is fog egyhamar bekövetkezni. Ettől függetlenül viszont azért aktuális újra a cukorkérdés, mert...

az „Argus” értesülése szerint, a pénzügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy az állami bevételei növelése szempontjából újra felemeli a cukorfogyasztási adót. A terv szerint az emelés 4 lej volna kilogrammonként. A mostani fogyasztási adó 10 lej, (a mástermészeti illetékekről ezuttal nem beszélve) s ha az emelés megtörténik, akkor — eszerint — egy kilogramm cukor fogyasztási adója 14 lej lesz.

Nevezett lap értesülése szerint a cukorfogyasztási adó felemeléséről szóló törvényjavaslat már készen is van és ma, vagy holnap a parlament elé kerül.

A hír valódiságát ebben a pillanatban nem lehet ellenőrizni, mert a pénzügyminisztérium az utóbbi időben meglehetősen diszkrétan kezeli az effajta ügyeit s csak akkor lép a nyilvánosság elé, amikor a terv már nem terv többé, hanem — rendszerint — szomorú valóság.

Ismerve Argetoianu pénzügyminiszter zabolátlan és felettébb mohó pénzügyi politikáját, valószínű kell elfogadnunk közgazdasági laptársunk értesülését. Csak azt nem tudjuk, hogy mit akar ezzel a sehogysémm aktuális emeléssel a kormány?

Azt tudjuk, hogy a kormány és a cukoripar között most harc dúl. A harc éppen abból keletkezett, hogy a cukoripar nem akarta az árakat leszállítani. Hogy miért nem, az most nem is olyan fontos, de különben is tudott dolog. Arról is hallottunk, hogy a kormány olcsó dömpingcukrot akar behozni s ezzel akarja a belföldi cukorárakat letörni.

Hogyan tudja ezzel összeegyeztetni a kormány a fogyasztási adónak negyven százalékos emelését?

A gyárosokon akar ezzel ütni a kormány? Hiszen a fogyasztási adót nem a gyáros, hanem a fogyasztó fizeti!

Vagy úgy véli a magas kormány, hogy ha már bejön olcsó külföldi cukor az országba, keressen azon a kincstár is, ne csak a fogyasztó?

Különös kormánypolitika az, amelyik az egyik kezével ad, a másik kezével pedig elveszi azt, amit adott...

— Románia viziártjáróit hasznosítani akarják. Szatmári tudósítónk jelenti: A temesvári Rapid cég nevében Cortitiu Ilie igazgató azzal a kérelemmel fordult a szatmári városi tanácshoz, engedje meg a tanács, hogy a cég Szatmáron a Szamos partján vízikikötőt építsen. A Rapid cég ugyanis állandó személy és áruszállító motoros hajókat akar a Szamoson létesíteni, amely vízijáratok lényegesen megolcsóbbíthatnák a személyforgalmat, de különösen a Magyarország felé irányuló észak-romániai fa- és állatexport szállítási díját is.

— Nincs irgalom. Csikszeredáról jelentik: Egy rendes időben be nem jelentett birtokvásár miatt a csikszeredai pénzügyigazgatóság, félmillió lejes bírsággal sújtotta a csiksomlyói közbirtokosságot. Egy kis hibáért félmillió bírság. Nincs irgalom.

Ne borotvapengét

kérjen hanem

követelje a

Lezérképviselő: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

Csehszlovákia román búzát, Görögország román tengerit és babot keres

Bukarest, november hó 23.

A földmívelésügyi minisztérium közli az alábbiakat:

A csehszlovák, illetőleg a prágai malmok nagy szükségét érzik a külföldi, jóminőségű búzának, amelyet a gyengébb minőségű belföldi búzával kell kiérőlniök, hogy jóminőségű kenyérlisztet termelhessenek.

A csehszlovák malmok különösen a román búzát keresik keverés céljából.

Egy vagon külföldi búza ára Csehszlovákiában 70.000 lej.

A cseh kormány november havára a búzabevitelt 6000 vagonban állapította meg, amelyből Románia részére 2000 vagon jutott, ezenkívül 60 vagon liszt.

A földmívelésügyi minisztérium jelentése annál feltűnőbb, mivel a csehszlovák kormány a múlt hónapban tudvalevőleg meglehetősen szűkmarkuan bánt a búzabeviteli engedélyekkel, s e miatt igen tekintélyes mennyiségű romániai búza rekedt meg a cseh dunai kikötőkben, amelyet beviteli engedélyek hiányában nem lehetett bevinni a cseh piacra.

Ugyancsak a földmívelésügyi minisztérium közli, hogy a görög piacon igen nagy keresletnek örvend a román tengeri, amelyért Pireusban 60—65 ezer lej fizetnek franko kikötő. Ugyancsak keresik a görög piacon a román babot is, a melyért szintén jó árat fizetnek.

Kiszorul a szomszédos piacokról a román petroleum

Az orosz és amerikai petroleum versenye miatt egy év alatt felére csökkent a román petroleumtermelés

Bukarest, november 23.

A belföldi petroleumipar körében nagy nyugtalanságot kelt az a körülmény, hogy egyfelől az orosz, másfelől pedig az amerikai petroleumtermékek nagy teret hódítanak azokban az államokban, ahová a román petroleumipar szállított eddig nagy kvantumokat. Különösen jelentősen csökkent a román petroleum és petroleumtermékek exportja Bulgáriába, Magyarországra, Törökországra, Görögországra és Egyiptomra.

Mínhogy ezekről a piacokról egyre jobban kiszorul a román petroleumexport, úgy a kormánynak, mint az érdekelt vállalatoknak az a legfőbb törekvésük, hogy a spanyol és a francia piacokat biztosítsák petroleumexportunk számára. A most folyó francia-román gazdasági egyezményre vonatkozó tárgyalások során a kormány mindent elkövet, hogy a francia piacon az eddigi román petroleumbeviteli kvótát emelje. Másrészt, amint értesülünk, a román petroleumvállalatoknak sikerült a napokban 500 vagon nyers-petroleumot eladniuk Svédországra.

A nemzetközi nagy petroleumverseny miatt, a belföldi vállalatok tavaly óta mintegy 50 százalékkal csökkentették termelésüket. Így a román petroleumvállalatok napi termelése lecsökkent 1.700 vagonra, amelyből az Astra-Romana 334, a Steaua-Romana 270, a Concordia 210, a Romano-Americana 161, a Credit-Minier 126, a Prahova 87, a Colombia 80, az I.R. D. P. 65 és a Romano-Africana vállalat napi 60 vagon termel, a többit a kisebb petroleumvállalatok produkálják.

Jaj, mi lesz a sorsa a konverzióknak?

Minden oldalról bombázzák a konverziós javaslatot

Erdélyből is kétségbeesett jai kiáltásokat küldenek a bankok. Az ellenzéki politika, a Nemzeti Bank, a külföldi érdekelt bankok és a fővárosi bankszövetségek tiltakoznak az Argetoianu-féle konverzió ellen

Bukarest, novembere 23.

A mezőgazdasági adósságok konverziósával kapcsolatos opposzió 3 csoportba osztható: politikai, bankügyi és külföldi.

Ami az Argetoianu-féle törvényjavaslatl kapcsolatos politikai ellenállást illeti, az főleg abban jut kifejezésre, hogy majdnem az összes ellenzéki pártok elismerik az agráradósságok rendezésének fontosságát, azonban erre nem tartják alkalmasnak azokat a normákat, a melyeket Argetoianu javaslatában lefektetett.

A bankok attól a pillanattól kezdve, hogy a konverziós javaslat nyilvánosságra került, a legélesebben frontot alkottak a javaslat ellen. A bukaresti bankszövetségek pénteken és szombaton is közös ülést tartottak, amelyen kimondták, hogy a végsőkig küzdeni fognak a konverziós javaslat ellen, mert az olyan mélyen belevág a bankok egzisztenciájába, hogy ha azt a parlament törvényerőre emeli, az egész romániai bank és pénzpiac összeomlásához vezetne.

Ugyancsak az álláspontot képviseli, a mint azt már megírtuk, a Nemzeti Bank igazgatósága is, amely a maga álláspontját külön emlékiratba foglalva, juttatja el a kormányhoz.

A fővárosi bankszövetségek szombati közös megbeszélésükön bizottságot küldtek ki memorandum megszerkesztésére,

amelyben a magánbankok fektetik le kilógásaikat. A bizottság tagjai Stefanescu, a Banca Romaneasca vezérigazgatója, Kaufmann Oszkár, a Banca de Credit Român, Neamtu, a Banca Comertului Craiova, Dumirescu, a Banca Romaneasca, Loga, a Banca Crisovelonai igazgatói, ezenkívül Gheron Netta professor, a nagybankok szövetségének vezértitkára. A bizottság mára el is készítette a memorandumot, amelyet valószínűleg holnap a kormány tagjaihoz juttatnak.

A konverziós javaslat ellen az erdélyi érdekelt pénzintézetek is állást foglaltak.

A szilágymegyei bankok ma kétségbeesett táviratot küldtek Argetoianu pénzügyminiszterhez, amelyben közlik, hogy a javaslat publikálása óta egyetlen mezőgazdasági adós sem rendezte banktarozását, lejáratkor nem hoznak be új váltót, nem fizetnek kamatokat, úgy, hogy ezek a főleg mezőgazdasági kölcsönökkel operáló pénzintézetek olyan helyzetbe jutottak, hogy sem a betétesekkel, sem a Nemzeti Bankkal szemben fennálló kötelezettségeiknek nem tudnak eleget tenni. A szilágymegyei bankok a pénzügyminisztérium sürgős közbelépését kéri a helyzet megmentése érdekében.

Ami a javaslatl szembeni külföldi állásfoglalást illeti, az főleg abban jut kifejezésre, hogy amint már megírtuk, a stabilizációs kölcsönben érdekelt fran-

THERMOGENE
Jól a bőrre fektetve csodálatos módon küzdi le a
köhögést, légszűkületet, grippeket,
Ideg fájdalmat és a rheumát
Thermogene 1899 óta világhírű, mert
tisztá, könnyű és mindig hatásos szer és
használatá nem akadályozza a rendszeres
munka elvégzését.
Vezérképviselő: I. DILLAN
Bukarest, str. Pitar Moș, 4
NAGY DOBOZ: LEI 33
KIS LEI 22
A világ összes gyógyszerárán és dro-
gueri áiban kapható

cia bankok a javaslatlól, a romániai pénzügyi helyzet egyensúlyát féltik és szerintük ez a konverzió nemcsak a magánbankokat, hanem a Nemzeti Bankot is súlyosan veszélyeztetli.

Ebben a pillanatban nem lehet tehát tudni, hogy ezek az ellenállások hogyan fogják a javaslat sorsát befolyásolni, mindenesetre kényes a helyzet mert azok a mezőgazdák, akiknek adósságaik vannak, nehezen fognak már beletörődni abba, hogy a javaslat esetleg lekerüljön a napirendről, ha egyáltalában ilyesmiről szó lehet...

Szerkesztői üzenetek

Egy bibliakutató. Elmékedéséből idézzük, hogy a „sátáni párdúc” testét, — a politikai fenevad után, — a pénzügyet érte most a Jelenések könyve szerint a jaj és a biblia órája szerint mi jelenleg a „nagy nyomorúság” időszakában élünk, mely oly nagy lesz, amilyen soha nem volt s mely csúcspontján az utolsó, mindent elsőprő háborúhoz vezet. Allításával, mivel ön még Jehova Isten tanújának is nevezi magát, dehogy is merünk szembeszállni.

Tanítónő, Sepsiszentgyörgy. B. levelét megkaptuk. Érdeklődni fogunk és eljuttatjuk a kiltásba helyezett dolgot.

Kisbaczon. A kiadóhivatalnál megreklamált b. leveléről nem tud a szerkesztőség. Tessék megismételni, miről van szó, mire nézve adjunk felvilágosítást, micsoda iskolaügy az?

Illem, Nagyszeben. Tulajdonképpen a régi merev etikett- és illemszabályokat az élet és a haladás szelleme már áttörte; tul vagyunk azon, hogy aprólékos szertartások és csendéleti szabályok liliputi cernahálózata nyugtázzon le az embert Gullivert. A völgyény és menyasszony egymásközti viszonyában sem lehet ma már olyan titálmofát felállítani, hogy magukra ne mehetnének akár moziha, akár színházba is. Az erkölcsöt úgy sem a gardedame óvja meg, hanem az egyén morális érzülete és intellektuális önudata. A formáknak hódoló prudérium nem nevelt eredményeket, de az önmagát szabályozó egyéni szabadságból a legszebb erények sarjadhatnak. Ha az illető jegygyespr úgy érzi, hogy magukra elmehetnek a színházba, mi nem ellenezzük.

Tanácstalan lovasok. A lovaglásra vonatkozó aggodalmaik tulzórtak. Nem önk az első, akik, mint schimbások bevonultak, anélkül, hogy értenének a lovaglás mesterségéhez. A schimbásoknál a kiképzés olyan alapon történik, ami már föltételezi, hogy a bevonuló ujoncok a lovaglásban is ujoncok. Természetesen jó, ha valaki már ezt megelőzően is biztosan üli meg a lovat. A lóvásárlásnál nagyon óvatosan kell eljárni és véglegesen csak akkor kell átvenni a kialakított paripát, ha a katonai bizottság besorozza. Hogy milyen legyen a ló, arra vonatkozóan pontos előírásokat találhatnak abban a szabályrendeletben, ami a schimbás lovasokra vonatkozik, (Regulamentul trupeii cu schimbul calare), s mint az illetékes katonai szerveknél vehetnek meg, jó azonban, ha a lóvásárlásnál kipróbált régi huszárok véleményére hallgatnak. A lovakra vonatkozó könyvek ügyében bármelyik könyvkereskedés szívesen szolgál felvilágosítással.

“OLLA” GUM. .?
Oxyelien az „OLLA” névr! —

NOVEMBER 25.